

ANA MILOŠ

KRAJ RASPUSTA

Zbirka priča „Kraj raspusta“ je osvojila nagradu „Đura Đukanov“ (2019).

„Kraj raspusta“ je objavljena 2019. godine (Narodna biblioteka „Jovan Popović“, Kikinda).

...svaka je modrica jedno buduće nebo.

Judita Šalgo

ZABRAN

Drveće je jedino što me je ikad držalo čvrsto u mestu; ne korenjem, već tišinom. Saša i ja uživamo u toj tišini sedam dana. Odvojila sam se od svih, preselila, u stvari, u vikendicu četrdeset kilometara udaljenu od grada, ne bih li našla spokoj koji sam osetila da mi je potreban, čim sam se porodila. Beba ima mesec dana i svi su mi govorili kako ne smem s tako slabašnim detetom da idem u šumu, da budem sama i izložena raznim opasnostima: mogu da te povrede provalnici, mogu da te napadnu zveri, može Saša da se razboli, a tamo nema ko da ti pomogne. Razlozi brižnih su se ređali u nedogled, a sa svakim objašnjenjem zašto je glupo otići u prirodu, sve sam više želela da pobegnem. Ako je čestar tako negostoljubiv i ako šume s obronaka reka i bare oko nje žele naše

živote, pa neka im ih. Pre ću se njima dati, nego svim užasima, koje nam grad nameće.

Vikendica je stara, ali je i dalje očuvana. Ne izgleda kao kućica u nedodžiji koju katkad primetite s magistrale, urušenu u samu sebe, s oglodanim krovom i gredama koje vire iz nje kao polomljeni udovi. Prozori su celi, vrata mogu da se zaključaju, ima vode iz bunara, iako je čudnog ukusa, previše je metalna.

Do kućice se dolazi pomoćnim putem, koji je skoro nevidljiv od prerasle trave i cveća: dugo tuda niko nije prolazio, kamoli krčio i čupao. Kola su, međutim, bez problema truckala i uljuljkala Sašu u san, pre nego li sam se zaustavila blizu trema. Čim sam ugasila motor, svaki zvuk je nestao. Glavni put je udaljen barem kilometar, između njega i vikendice su gusti borovi, a s naše strane, na oko sto metara od kuće, teče reka čija svežina je osetna čak i pri gustišu oko nas.

Uzimam Sašu u naručje i šetam unaokolo jer biće vremena za raspakivanje i spremanje - želim da uživamo. Obilazim područje, pokušavajući da se

prisetim svih detalja svog detinjstva koje sam ovde provodila svakog leta. Neke uspomene su toliko žive, pa mi se čini da haluciniram, a neke su toliko nejasne, te pomišljam da su se u stvari desile nekom drugom. Vekna je mirna, dobar deo šetnje spava, a kad rasklopi smežurane kapke, ispusti krkljavi zvukić negodovanja. Pre nego što je Saši pošlo za rukom da još glasnije poremeti poj ptica, šuškanje životinjica u visokoj travi i huk vetra u granama, prinosim bradavicu ustašcima i tako ih ućutkam. Šetnju nastavljam uprkos bolu u tabanima, sve dok se ne smrači; strah ipak pobedi, jer ne bih s bebom da se gubim po tami, pa hitam nazad u vikendicu.

Struje nema već dva dana. Vodu grejem uz pomoć sunca i vatre koju sam zapalila u smederevcu. Iako je leto, u kući je uvek prohladno, tako da pucketava drvca nisu tu samo zbog zagrevanja tekućine i pravljenja jela. Proveravam osigurače, pozamenjujem pregorele, a onda izađem napolje, zamotam Sašu u maramu, stavim ispred sebe na grudi, pa se prošetam da pogledam nije li negde

pokidan električni vod. Sva sreća, ne radi se o tome. Jednostavno, u tom kraju nema struje i po tri-četiri dana. Nije mi, u stvari, preterano potrebna. Navikla sam na nju, na trenutke je stresno što ne mogu da uključim potrebni uređaj, sve se svelo na dosta zamorno mehaničko rabotenje, ali svakim danom sve je lakše. Jedino što koristim je mobilni telefon. Zvoni neprekidno. Objasnila sam ljudima, kad sam krenula na put, da me ne zovu i ako već moraju da dopru do mene, neka učine to porukama. Prestala sam da im se javljam, gasim mobilni preko celog dana i tek ga uveče upalim, odgovorim svima koji su zvali ili poslali poruke, pa opet ugasm, pre nego što stignu da me nazovu ili na drugi način ugroze moj mir.

Ponela sam dosta knjiga. Gomiletinu literature koju sam planirala da pročitam *kad budem imala vremena*; listove pune rečenica o kojima sam maštala da ću ih listati na nekakvoj plaži nekakvog odmora. Ipak, vremena za književnost nemam previše. Rad je zahtevan, dan brzo prođe, a mrak donosi jaku želju za ranim snom.

Sašina prva grmljavina. Ne prestaje da plače i da urla. Pokušavam tepajući. Sašu držim čvrsto između sisa i cupkam u mestu, nudeći obe bradavice. Grmljavina se goropadi oko nas. Kroz velike prozore drvenih okvira šišti promaja. U crnim panelima stakala često blesne vena munje i obasja obronke obližnjih brda, gustu šumu i indigo nebo. Zatim sve zamre, kiša dobuje po cinkanim simsovima, pa se grmljavina javi negde izdaleka, ili blizu, a ja brojim naglas: jedan, dva, tri, četiri, pet, šest - trrrghhhčum! - iskotrlja se nebo i opet utihne. Sledeći put izbrojim do devet. Zatim do petnaest. Vidiš, Saša, nevreme se udaljava. Sad će i da prestane. Zaista, sve se slabije oglašava svod; kapi umirujuće dobuju po vikendici i Saša ubrzo spava.

Mami, ipak, polazi za rukom da me nazove, a neobjašnjivi osećaj krivice me najednom svu ophrva i pristajem na to da prevučem prstom preko ekrana i uspostavim vezu. Njeni propušteni pozivi su najbrojniji, patološki: dnevno po dvadeset, trideset puta. Broj je osetno oslabio vremenom, ali i dalje prednjači u odnosu na ostale. Kad joj kažem halo,

kao da ne znam ko me zove, njen glas je, miran, razdragano nehajan, kao da smo u stalnom kontaktu i da me je nazvala slučajno sedajući na telefon. Njena gluma potraje taman toliko da pita kako je Saša i šta nam se sve dešava, a onda brizne u histerični plač iz kojeg jedva razaznajem rečenice. Smiruje se, pa insistira da sazna kad se vraćamo. Govorim joj što i ranije - ne znam. Navaljuje da dođe u vikendicu,

neće nam smetati, moći će i da pomogne, njoj je dosadno u gradu, u praznoj kući, sama, sama, sama. Ponavlja to da je sama kao vrhovnu komandu za moja osećanja. Najzad, uspeva da se naljuti, sve je glasnija, urla u slušalicu i navaljuje da sam sebična. Zamišljam kako joj iz usta izleću kapljice pljuvačke i da joj se u uglovima usana bele skorele bale, pa se naglo pozdravim, prekinem vezu i ugasm mobilni telefon.

Ljudima prema kojima osećam opiljke obaveze da im se javim poslala sam sms da ću se od sad odazivati samo nedeljom uveče, pa da ne budu sebični i ostave me na miru. Nadam se da sam ih naljutila i dovoljno učenila da im

sujete prorade i zaista me, već jednom, ostave.

Saša raste kao biljka: trepnem i već se menja, izdužuje i otežava. Ima više kose i veće oči, čvršći stisak šakica i sigurniji korak.

Vreme?

Zabran sam očistila taman koliko mi je bilo potrebno da zasadim povrće. Nadam se da će nešto od toga i da uspe jer bih želela da imam što više zimnice. Smederevac je zamenio ognjište, oko njega sve radimo i od njega ćemo sigurno zavisiti, kad se vreme pogorša i temperatura opadne. Danima, barem dva-tri sata dnevno, obaram stabla, sečem ih na manje delove i tovarim u gepek automobila, pa ih vozim do kuće. Blizu vikendice raste bor, a on nije dobar za loženje. Kilometar dalje, na prvom brdu, raste bukva i ona će biti odlična. Slažem posečena stabla na čistini kraj trema, puštam da ih sunce dobro osuši. Posao je naporan, spor i deluje kao da nikad neću nabaviti dovoljno drva za celu zimu, ali do tad ima još vremena i tešim se da će sve biti u redu.

Saša već tabana i sve što radi nosi beleg samouverenosti. Satima se zanima svim i svačim što nađe oko vikendice, a što nezasićeni, dečji mozak fascinira toliko da ponekad glasno cikne i smeje se minutima, pre nego li interesovanje prođe i zakuca se u nešto drugo. Cveće, bubice, plodovi, kamenčići, žabe, gušteri, ptice na granama i u nebu - sve je to očaravajuće novo. Iznenadila sam se Sašinom nežnošću, kad smo pronašli sovicu ispalu iz gnezda i brinuli se o njoj. Nažalost, i pored sve nege i obzirnosti, životinjica je izdahnula. Saša ne može da zaustavi suze, a ja ne znam šta da kažem, pa puštam da slini, sve dok ne dođemo do vikendice, a tamo već nešto odvlači pažnju, zaboravlja na sovu i smrt, nestaje u igri.

Vikendicu je glupo i dalje zvati vikendicom, pošto u njoj živimo i nemamo nameru da odemo. Zato: nastamba, obitavalište, gnezdo, kuća, ognjište, dom.

Mama opet šizi. Više nego obično. Ne može, kaže, da izdrži to jednonedeljno polujavljanje, neće da joj unuča raste daleko od nje, hoće da nas vidi, želi da pomazi svoju ćerku. Uopšte je ne zanima šta ja mogu i ne mogu, hoću i neću.

Dve veverice su se zakačile za nas i sve više se ponašaju kao domaće životinje: dolaze ujutru, uvek u isto vreme, jedu iz naših šaka, pomaze se, pa odu. Vrana koja je svila gnezdo u krovu se ophodi poput mačke. Hranimo je, a nju i Sašu u tandemu učim da govore. Moram da priznam kako ptičurini ide mnogo bolje nego Saši. Lisica koja bojažljivo čuči u gustišu kraj kuće i dalje nema hrabrosti da se pozdravi, ali mislim da će i nju Saša uskoro privoleti. Međutim, veprova, medveda, srna i jelena nisam videla. Čula sam riku. Jedne noći su vukovi zavijali. Učinilo mi se da sam između stabala videla trup koji se pomera, ali ne mogu sa sigurnošću da tvrdim kako je to bila ova ili ona životinja; ne bi me čudilo da je to bio čovek, neko ko se poput nas krije od tuđih pogleda, pa je brže-bolje nastavio u drugom smeru.

Svake noći sanjam jedan od tri sna. U prvom se naš dom puni čudnim bićima. Sve su to poluljudi poluživotinje, svih rasa i vrsta. Saša i ja sedimo pored smederevca, u krilu mi je i mazimo se, a oko nas se skuplja čudan živalj, ulazi kroz vrata i prozore, krcaju se i gledaju nas. Kad se probudim, ne osećam

strah, niti sreću. Mirna sam i lako nastavljam da spavam. Drugi san je mnogo realniji. U njemu se moja mama pojavljuje na velikom harliju, brunda i turira ispred kuće, dok ne izađem na verandu, a onda vozi motorčugu oko doma, praveći veliku buku. Saša se rasplače, ali ja ne mogu da pomognem, kao da ne znam gde je, samo čujem plač, ali ne mogu da vidim gde je. Posle ovog sna se osećam kao da me neko posmatra kroz prozore. Treći san je košmaran i njega se plašim. Svako leganje donosi sa sobom trunku tenzije zbog tog sna jer u njemu usnim kako se lovci iz šume spuštaju do našeg doma, pucaju na sve što im se čini da je živo, a na kraju ubijaju i Sašu. Sve vreme vrištim, nadglašavam se s njihovim barutima, mecima i cevima, a kad usmrte Sašu, pritrčavam, uzimam moje dete u ruke i osećam da je hladno. Kao kamen. A jedan od lovaca iznad mene ponavlja mantrično: *Mislio sam da je srna, mislio sam da je srna...*

Lug nam je prijatan. Oko kuće sam sve posekla, povrće je slabo izraslo, ali imamo dovoljno para i zaliha da bez problema prezimimo. Ogrev sam iseckala i poredala uz stranu kuće po kojoj se stalno

baškari sunce. Nadstrešnicu sam izgradila od dasaka i kojekakvog krša koji sam pronašla oko gnezda. Dovoljno je da štiti cepanice od kiše i budućeg snega. Od toliko posla - obaranja stabala, vukljanja debala, sečenja oblica, rabote u polju, male opravke krova, pecanja, nosanja Saše svuda sa sobom - uspela sam da postanem žena-čvor; sva od sitnih, čvrstih mišića, opruga koje mi daju samopouzdanje i spremnost da se suočim s bilo čim.

Mama me moli da se barem zimi javljam češće, to bi joj značilo. I dalje ne zna šta treba da kaže. Pita me od čega ćemo da živimo, a meni je mrsko da joj se pravdam, pa joj kažem kako moram da se pobrinem oko Saše i prekinem razgovor.

Zima je prijatna. U nastambi je toplo, miriše na drva i vatru, a cela kuća pucketa od promene temeprature, kad se plamen razigra.

Saša obožava sneg. Od daske i dva para starih sličuga improvizovala sam sanke, pa se spuštamo niz obližnji brežuljak, valjamo se po snegu, grudvamo i tromo igramo šuge, upadajući duboko u nanos.

Svakog dana padne još malo snega. Kad se pogleda kroz neki od prozora na kući, celac prekriva sve što oko može da vidi. Reka se zaledila, prekrivena je zimskom perinom. Saši pokazujem led, ali ne idemo na reku - toliko ne želim da rizikujem. Lisica se odobrovoljila ili predala zbog manjka hrane, pa je i ona čest gost u jutarnjim hranjenjima. Umiljata je, dopušta Saši da je mazi, ali od mene se plaši. Posle hranjenja životinja i kuvanja, nema mnogo šta da se radi. Iz dosade, čistim sneg, proveravam automobil, utabavam šetnjom stazu koja vodi do asfaltiranog puta.

Orlušina sedi na znaku kraj ceste, okreće glavu i skenira ledinu, traži hranu. Saša bi i tu pticu da povedemo kući, ali na prvi zvuk, orao širi krila i odleće. Kola prolaze putem, vozač i suvozačica pilje u nas, pa nestaju u belini. To je prvi put da smo videli ljude, od kad smo došli.

Saša bi da imenujemo *naše* životinje. I dalje ne razumem tačno šta priča, ali gugutanje, gestikulacija i oponašanje nekih životinja mi je dovoljno da znam šta hoće. Upire prstić u lisicu i njače, pa onda pritiska

kažiprstić na sebe i mrmlja nešto što ne liči na Saša, ali ja znam da izgovara svoje ime. Objašnjavam da životinjama nisu potrebna imena, one su samo svoje, a ne naše. Ipak, ne odustaje.

Vraćamo se iz šetnje šumom. Najednom, nelagoda me preseče posred stomaka. Saša trčka kraj mene, ali naglo stane, pošto vidi da i ja stojim i piljim prema domu. Dopada mi se što ne ide odmah ka njima, što je na oprezu. Mama i moja najbolja drugarica čekaju nas u stolicama na tremu. Skaču, čim priđemo dovoljno blizu da nas vide. Mama trči i grabi Sašu u zagrljaj, a Jelena mi prilazi, ljubi me u obraz i blago grli. Izgleda kao da ne zna kako da se ponaša, sva je kruta i lutkasta. Saša se izbori iz stiska, pa se priljubi uz mene. Mama plače i kuka kako je rođeno unuče ne prepoznaje, a ja ne znam kako da reagujem na sve to, pa odlazim do ognjišta, dodajem drva u fiočicu s plamenom, zatvaram kapak i pristavljam vodu u ogromnoj šerpi. Sve mi se muti, vrti, ne znam šta izgovaram jer se trudim da budem pristojna, dok iznutra izgaram od želje da ih oteram

odatile ili ubijem. Na stolu su kese, pokloni zavijeni u ukrasni papir, čokoladice i ostale ucene. Saša gleda sve to, pipka, istražuje, pita da li sme ovo ili ono. Naravno da sme, iako sa pola toga ne zna šta da radi. Jelena odvodi Sašu na trem i pokazuje kako se otvora folija, kako se igra s *pravim* igračkama. Mama me grli, ali je odmah odgurnem. Tiha, smirena, hladna kao brzak, streljam je pogledom i govorim joj sve šta mislim o njoj i njenom dolasku. Plače, naravno, trči do ve-cea, lupa vratima i ne izlazi pola sata, taman toliko da mi Saša pokaže darove. Jelena očigledno ne zna šta da kaže, na koju stranu da krene, pa svaki put kad nam se pogledi sretnu sleže ramenima i širi oči. Otišle su tek uveče, dva-tri sata posle večere. Jelena se ovlaš pozdravila i otcupkala do auta, a mama je ostala da se oprostí, u stvari da mi, sve se osmehujući, zapreti kako ćemo se sad češće viđati, pošto očigledno nije bauk doći do vikendice. Jedino što joj odgovaram je da nije pozvana, ali njoj to ništa ne znači - grli me, ljubi u obraz i odlazi.

San u kojem mama vozi motor.

Zalihe su nestale. To što gajim i što sakupimo u šumi nije dovoljno za ozbiljnu ishranu. Novca imam, pa idemo do grada da se opskrbimo. Saša skiči od uzbuđenja: prvi put će biti u gradu. Ipak, čim smo se parkirali, sve što je izazivalo znatiželju proizvelo je i strah. U marketu uzimamo ogromna kolica i punimo ih svim i svačim. Sašu vozikanje u kolicima malo opusti, pa zapitkuje šta je šta i čemu to služi. Ljudi se čude, pogledaju nas i odmeravaju: čudni smo im tako opaljeni suncem, izbledelih kosa i vižljastih tela, bez obuće i s malo odeće na nama.

Saša ima temperaturu. Gori, trese se i bunca, a ni na koji način ne mogu da smirim groznicu. Vozimo se u bolnicu. Sašina knjižica je zastarela, ne znaju šta da rade, moraću da platim, ali ja nemam para. Sve zatreperi, glasovi medicinskih sestara i doktorke bruje kao udaljeni bubnjevi, u ušima mi pišti i skljojкам se, naprasno, na pod. Pridižu me, daju mi vode i dolazim sebi, pa ih onda zamolim da mi pozajme telefon. Zovem mamu. Mogu da se zakunem kako je srećna što sam joj se javila, baš sad u trenutku najveće

potrebe. Doleće do bolnice, a kao bivša medicinska sestra sređuje preko veze da Saša bude tu, dok ne ozdravi, pa me zagrl i teši. Nema mesta da ostanem sa Sašom u sobi, pa pristajem da prespavam kod mame. Ona kuva, priča sa mnom i pravi se kao da se ništa nije dogodilo; kao da sam bila odsutna preko vikenda, a ne mesecima. Saša je u bolnici, ali bolest nije ozbiljna, bolje je već posle prve doze lekova. Sve će biti u redu. Sve. Će. Biti. U. Redu.

Doma sam, kako bih kupila stvari za Sašu, uzela mobilni i videla da li je sve kako treba s kućom. Lisica se nije pojavila, ali veverice i vrana su došle po obrok. Nahranim ih, potrpam stvari u kola, pa krenem kroz šumu. Na pola puta stajem, gasim motor i piljim pred sebe. Ubacim u rikverc i tako vozim do kuće. Vadim sve naše stvari. Pakujem ih navrat nanos, trpam ih u kola kroz gepek i otvorena vrata, nabijam ih u vozilo gde god da ima mesta. Zatvaram šalone na prozorima. Alat sklanjam u šupu i zaključavam je velikim katancem. Proverim da li sam sve zamandalila, pa sedam u auto i nastavljam ka gradu, nijednom ne gledajući u retrovizor.

Saša je dobro i sad je kod babe, ali i dalje treba da miruje. Kod mame smo u šećernoj korpi. Ne zna se koga više tetoše i pazi; previše nas hrani, stalno nutka grickalicama, sokovima, čajevima i vazda prinosi jastuk da podmetnem pod leđa, glavu, uvek je spremna da skoči ako nešto treba da se uradi, dosađuje mi da se zajedno šetamo.

Ponovo sam se zaposlila. Saša ide u obdanište. Družim se sa starim prijateljicama i prijateljima koji su mi oprostili sve ludosti. Pomalo me razočara kad shvatim da se među njima ništa nije promenilo. Baš ništa.

Radujem se snu. Kažu da je to znak depresije, eskapizam i beg. Nije me briga. San je jedino mesto gde i dalje mogu da se osamim. Prestala sam da sanjam kako pobesnela mama vozi motor i kako ubijaju Sašu. Preživeo je još samo san gde s prijateljima iz šume, poluljudima poluživotinjama, sedim u dnevnom boravku, kraj ognjišta, grlim Sašu - u snu je i dalje beba - i ćutimo u nedogled, gledajući se netremice: mi njih sićušnim, ljudskim očima, a oni nas krupnim, tamnim očima; davnim, dubokim, mirnim. Kao šuma.

PET KĆERI MILOŠA ADAMOVIĆA

Dobрила, Ivana i Ana, Gordana i Dostana sede oko Miloša Adamovića i slušaju kako aparati koji ga održavaju u životu piskaju i bibću, čineći od sobe pune trofeja i uspomena hospicij.

Najstarija ćerka, Dobрила, odavno je mrtva. Zgazio ju je slon, kad je s nepunih osam godina obilazila zoološki vrt i pokušala da mu doturi grickalicu. Njeni ostaci nalaze se u urni koju je Adamović postavio na policu naspram uzglavlja, kako bi u svakoj prilici mogao u nju da pogleda, da joj se obrati.

Ivana i Ana su bliznakinje, rođene dve godine nakon Dobrile. Zovu ih Sijamke, iako bi bolje bilo Eho - nisu spojene zajedničkim delom tela, ali sve rade u isto

vreme, izgovaraju identične reči i rečenice; duplirane, ne uvek i ritmički usklađene, pa zvuče kao eho.

Gordana je ušla u sve novine još kao novorođenče - jedini primerak gigantizma u zemlji. Njena veličina učinila ju je retkim primerkom i na svetskom nivou. Visoka je tri metra i teži dve stotine kilograma. Kreće se uz pomoć dva titanijumska štapa, ali se najradije ne mrda - sve što radi stvara joj ogroman napor i neverovatnu muku. Ona je rođena pet godina nakon Sijamki.

Tri godine mlađa od Gordane, Dostana, toliko je lepa i zgodna da kod većine muškaraca i žena izaziva gađenje, pre nego li privlačnost. Samo oni koji izdrže dovoljno dugo u njenom prisustvu shvate da imaju posla s božanstvom. Iako joj je to predloženo milion puta, nikad joj nije palo na pamet da se bavi manekenstvom ili glumom. Dostanu interesuje samo jedno - da porodični biznis ne propadne.

Miloš Adamović ima sto šezdeset i tri godine. Poslednjih sedamdeset godina prikačen je na mašine koje ga snabdevaju s dovoljno lekova i seruma da ostaje živ. Mišići su mu neupotrebljivi, ali zato mozak

radi i dalje, što je jedino i bitno. U njemu se nalaze tri srca, dve jetre, dodanih metar i po debelog creva, vene ojačane nano-robotima, a kroz Adamovićev krvotok struji još milijardu mikroskopskih mašina.

Bez Miloša Adamovića nema ni imperije Miloša Adamovića; dve velike kompanije i stotine sestrinskih firmi propale bi pre nego što bi lekar uspeo da izgovori: *Mrtav je*.

Ivanu i Anu i Gordanu poslovanja ne zanimaju previše. One rone suze, trude se da budu tihe i puštaju tugu da se odmotava u njima, poput kratkometražnog filma ispunjenog isključivo srećnim trenucima provedenim s Milošem. Dostanine oči su jedine bez suza; ona kao i da ne trepće. Pilji u telo svog oca i dugo se bori s željom da ne urla na njega.

Miloš Adamović ih gleda redom, zadovoljan što barem neke od kćeri plaču za njim.

U prostoriju ulazi Milošica, Adamovićev sedamdesetpetogodišnji sluga, koji je uz Miloša poslednjih pedeset sedam godina. Na stočiće oko kćeri postavlja pića, pita da li im je još nešto potrebno, a pošto Dostana odmahne glavom, a ostale očute, ode.

Niko se više ni ne seća kako se Milošica stvarno zove, ali pošto je stalno kraj Miloša Adamovića, nadimak se sam nametnuo.

Dostana eksira dupli konjak, pa preko ekrana na očevom krevetu naređuje Milošici celu flašu. Ostale sestre grabe čaše, ali ne piju, već ih gnjave po rukama, okreću ih i stiskaju. Gordana se toliko uzbudi da zaboravi na svoju snagu, pa lomi čašu i poseće se. Sijamke joj maramicama tapkaju ranu, Dostana šalje tek pristiglog Milošicu po prvu pomoć, a Miloš Adamović progovara toplim glasom, koji ne dopire iz njegovih usta, već iz zvučnika sa strane, čineći ga stranim.

- Jadna Gogo. Šta sam ti to uradio?

- Ništa, tata. Sama sam kriva.

Gordana ni ne oseća posekotinu. Mnogo je više boli što će da izgubi oca.

Pošto joj Milošica očisti ranu, pokupi komadiće stakla s poda i opet ode, sve se vrati na staro: osluškuju mašine, zveraju po ovalnoj sobi ispunjenoj trofejima, predmetima s raznih putovanja, ramovima punih porodičnih fotografija, oružjem, koskama egzotičnih,

izumrlih zveri.

- Zar nemate ništa da mi kažete?

Eho se prve oglase.

- Ne/nedostajaćeš/ćeš na/nam/am.

Ivana i Ana se naginju nad Miloša, maze mu ruku, iako on to ne može da oseti.

Gordana ustaje, teško se kreće uz pomoć metalnih šipki. Izgleda kao nešto drevno, zverski, dok prilazi urni, hvata je i prinosi Milošu Adamoviću.

- Želiš li da je zagriš?

- Da.

Gordana uglavi urnu između cevčica i pazuha Miloša Adamovića. Dostana na to udara šakom po butini, odskoči, pa se zavrti po sobi.

- Kako možeš da se toliko sažaljevaš?!

- Nema to veze sa sažaljevanjem. To je moja želja. Dovoljno sam živio.

Dostana stane, okrene se Milošu i priđe mu. Nagne se nad njega i sikće.

- Ne možeš sad da kažeš tako nešto. Nemaš prava na to.

- Imam. Čak i pravno gledano, smem da

oduzmem sebi život. Piše u statutu kompanije.

- Molim te. Nemoj samo da se kriješ iza ugovora. Barem budi toliko hrabar. Reci da si se uplašio. Samo to želim da čujem. Neće da mi bude lakše, ali barem ću da znam da pričam s čovekom.

- Dostana!

Gordanin krik se prolomi po sobi. Ivana i Ana gledaju u Gordanu kao u boga. Zadihana je, ogromna, podbočena na štapove i izgleda kao biće iz bajke.

Dostana baci pogled na sestru džina, pa se opet zagleda u oca. Uspravi se, ne spuštajući glavu da bi ga bolje videla, već ga ciljajući očima s visine.

- Priznaj da se plašiš propasti. Adam & Co. nikad nije bila bliže krah u i to te je uplašilo. Molim te. Samo to priznaj.

- Ne zanima me Adam & Co. Želim samo da umrem.

- Zato si pozvao i ove tri. Da ti čuvaju strah, dok se ja ne smirim.

- Do/dostana/na, pre/prekini/ni!

Dostana posmatra svoje sestre. Pogleda i u urnu koja nakrivo stoji u robotizovanom zagrljaju.

Usne joj se izviju kao da bi nešto da kaže, ali umesto reči širi se kašalj, pa izađe iz sobe.

- Gde ćeš? Dostana?

- Moram na vazduh.

Soba Miloša Adamovića nalazi se pedeset metara pod zemljom. Do nje vodi komplikovan niz liftova, prolaza, sigurnosnih vrata i bezbednosnih punktova. Dostana ih ostavlja za sobom poput duha, kao da prolazi kroz sve to.

Iznad zaštićene sobe, nalazi se glavna zgrada kompanije Adam & Co. Dostana se penje liftom na sam vrh, izlazi na krov i osmehne se, kad spazi Milošicu koji puši, oslonjen o ventilacionu, metalnu kutiju.

- Čovek više nigde ne može da se sakrije.

Milošica ima mekan glas, pun dugih akcenata, koji sagovornika uljuljkaju u melanholično raspoloženje.

- Nikad nisi sam. Pogotovo ne ovde.

Dostana mu prilazi i pokazuje kažiprstom na jednu od kamera. Milošica ugasi cigaretu, pritiskajući je o metalno kućište, pa vadi paklicu i nudi Dostanu,

a pošto ona odbije, pali novu i puši. Dostana ne skida pogled s njega, a Milošica gleda po panorami grada. Onda pogleda na sat.

- Za desetak minuta nebo će početi da se menja. To je moj omiljeni deo dana. Sumrak.

- Danas ste svi patetični.

Ipak, Dostana dozvoli da joj pogled sklizne sa sluge na vrhove zgrada i rumeno nebo. Čute, sve dok Milošica ne popuši cigaretu.

- Hoćete da ga ubedim da se ne ubije?

- Pre će tebe da posluša nego nas.

- Mislite da nisam već pokušao?

- Naravno da nisi. Ti si njegov posilni.

- Pomoćnik.

Dostana skloni šišku s čela, pa se opet zagleda u Milošicu.

- Ti kao njegov *pomoćnik* imaš više uticaja nego ja kao njegova ćerka.

- A šta je s ostalim ćerkama?

- Njih tri je doveo zbog mene. Nije smeo sam da se suoči sa mnom.

Milošica gleda u svoj omiljeni sumrak. Sunca

je sve manje i toplina nestaje iz dana, na krovu je najednom pro hladno. Dostana nastavlja.

- Znaš kako me zovu iza leđa?

- Đavo.

- Tako je. A Đavo nikog ne moli.

Milošica pogleda Dostani u oči. Zaklima glavom. Okrene glavu i zapali novu cigaretu.

- Čim popušim, eto mene. Da ne izgleda kao da smo se dogovorili. Pokušaću da ga nagovorim.

Dostana ode do vrata, pa se okrene i zagleda u pogrbljenog batlera. Zbog sve većeg mraka, izgleda kao majušni odžak, sjedinjen s kutijom na koju je naslonjen, s dimom koji se vije iz njega.

Eho, Gordana i Miloš pričaju, kad Dostana stupi u sobu, svojim prisustvom stavi tačku na razgovor.

- Da li si dobro?

- Naravno. Htela sam samo da izađem iz bunkera.

- Shvati onda kako je meni. Ja sam ovde svaki dan. Već sedamdeset godina.

- A mi smo gore sve to vreme. Pokušavamo

da se bavimo svime što si nam ostavio. Misliš da je lako biti ćerka Miloša Adamovića? Da je prosto živeti sa ocem koji je mumija i koji nikad ništa nije uradio.

- Sve ovo sam vam napravio. I vas sam napravio.

- Ne mislim na to.

Gordana pride Dostani, svaki ubod njenih štapova neprijatno odzvanja po sobi. Obgrli je oko ramena, pa je poljubi u teme.

- Tata je rekao da je sve sredio. Kad on umre, akcije će da padnu, ali kompanije neće propasti.

Dostana se teško oslobodi Gordaninog zagrljaja, pa pride Milošu i uhvati ga za šaku.

- I dalje mislim da je to glupost. Želja za smrću. Ti nisi normalan.

- Odavno. Ja imam sto šezdeset tri godine. To nije normalno. U meni ima previše organa. Ja imam previše para. Ništa u vezi sa mnom nije normalno.

- I zato ćeš da umreš?

Ivana i Ana, omađijane nečim drže urnu između sebe i maze je. Trepću prema Dostani kao psi koji čekaju hranu. Gordana jedva seda na ojačanu

stolicu. Velikom maramicom briše čelo i vrat.

- Slušaj me, Dostana. Nemoj odmah da me napadneš. Nemoj da prevrćeš očima. Samo me saslušaj.

Dostana sedne na krevet pored njega. Zagleda se Milošu u oči. Ni ona ne trepće.

- Nisam sanjao od kad sam legao u ovaj krevet. Nijedan san. Nikad. Sigurno da sam sanjao, ali ih se nisam sećao. Zaspim i budim se. Uvek u isto vreme. Kao po naredbi. Ali, pre mesec dana, prvi put sam se sećao sna. Ne znam zašto. Taj dan nije bio ni po čemu drugačiji od ostalih. Sve je bilo isto. Sem tog sna.

- Sanjao si i sad hoćeš da se ubiješ?

Milošev glas se pojača.

- Rekao sam ti da me ne prekidaš!

Tišina u sobi. Samo Ivanini i Anini dodiri po urni prave čudnu, jedva čujnu škripu.

- Sanjao sam budućnost. Ne znam kako to znam, ali sanjao sam deset hiljada godina u budućnost. Slike mi nisu najjasnije. Ali jednu stvar sam zapamtio. Nas tamo nema.

Ovo Gordanu natera da stavi šake preko lica, a Sijamke da glasno zaplaču, sve jače stežući urnu. Dostana ustane s posteljine. Poravna odeću i pogleda u vrata. Ona se otvaraju, a Dostanino lice se izvija u smešak. Usta joj se, naprasno, pretvore u crtu, skamene. Umesto Milošice u sobu ulazi jedan od čuvara. Salutira, izvini se i ukopa u mestu. Svi ga gledaju ćutke. Najzad, Miloš progovara.

- Šta se desilo?

- Gospodine. Ivan Burović se ubio. Skočio je sa krova. Na mestu je umro.

Muk. Dostana se hvata s obe ruke za slepoočnice i trlja ih tako jako da nije sigurna da li sad sama sebi stvara bol ili se oslobađa glavobolje.

- Ko?

Milošev, mikrofonima amplifikovan, glas projuri sobom. Čuvar se trgne, pa opet salutira i ukopa u mestu.

- Ivan Burović. Gospodine. On je bio Vaš pomoćnik.

Dostana istupi pred čuvara i pokaže mu rukom da ide, što on jedva dočeka. Kad su se vrata

zatvorila, sobu ispuni duboki smeh iz zvučnika. Miloš Adamović se smeje glasno i zarazno, tako da i njegove kćeri počinju da se smeju zajedno s njim. Čak se i Dostana smeje, iako se trudi da na svaki moguć način to ne uradi.

Kad se svi smire, Miloš prvi progovori.

- Ko bi rekao da se Milošica zvao Ivan Burović!

- Zašto se ubio?

- Čuvar nije rekao.

Dostana opet priđe krevetu i sve ih odmeri.

- Zašto bi se bilo ko ubio?

- Rekao sam ti. Želim da umrem.

- To mogu da razumem. Ali ti nisi više samo Miloš Adamović. Ti si sve ovo. Ti si kompanije, firme, bankovni računi. Ti si hiljade zaposlenih. Ti si sigurnost berze.

- Ja sam pre svega ja. Miloš Adamović.

-U tebi nema tri centimetra kvadratna Miloša Adamovića. Sve je robotizovano. Zamenjeno. Unapređeno. Ti si kao neki super bankomat.

Gordana se uspravi, pa se odgega do Miloševih nogu i tu osloni na ivicu kreveta.

- Zašto se i dalje prepiremo? Znamo šta treba da uradimo. Tata je odlučio da se ubije. Nas četiri moramo da glasamo.

- Gordana je u pravu. Glasajte. Neka sa moje leve strane stanu sve koje bi da me ostave u životu.

Dostana zakorači oko uzglavlja. Stane Milošu s leve strane i prostreli pogledom ostale sestre.

- Neka sa moje desne strane stanu sve one koje žele da mi dopuste da se ubijem.

Sijamke se pomere s desne strane kreveta. Gledaju unezvereno čas u Dostanu, čas u Gordanu, koja i dalje stoji oslonjena na ivicu kreveta. Gigant se pokrene, zgrabi oba titanijumska štapa i udalji od postelje. Zagleda se u oca. Uzdahne. Zagega se, zaustavljajući se iza Dostane.

Eho se pogledaju, zveraju u Miloša, pa zagledaju u sestre s druge strane postelje. Dostana se osmehuje Ivani i Ani, pa spusti pogled na oca.

- Šta ćemo sad?

Miloš kao da je bio sve vreme spreman na ovakav ishod, odmah naređuje.

- Glasaće i Dobrila.

- A/ali, o/on/da/da j/je mrt/mrtva!

Dostana prasne u smeh, a Gordana se pomeri bliže Miloševoj glavi.

- Tata, Dobrila ne može da glasa. Mrtva je već godinama.

- Nisam izlapeo. Znam da je mrtva.

Dostana skoči na krevet i zajaše Miloša. Gordana pruži ruku da je skloni, ali je Dostana grubo odgurne. Džin padne i cela soba se zatrese. Ivana i Ana se skupe jedna u drugoj, stiskajući urnu. Dostana je zajašila Miloša kao konjića.

- Dobrilica ne može da glasa jer je mrtva! Da li ti je to jasno! Mrtva je! Nema Dobrile! Tu smo samo nas četiri!

- Sklanjaj se s mene, inače ću da pozovem čuvare.

Dostana pilji u očeve oči i vidi kako se sočiva kamera u njima presijavaju. Odlučnost u njegovom glasu i nagli osećaj hladnoće zbace je s Miloša.

- Pomozite Gordani da ustane.

Dostana i Sijamke pomažu divu da se uspravi i osloni na štapove. Dostana se izvinjava i grli Gordanu,

a ona joj prašta i ljubi je u teme.

- Stanite na sredinu sobe. Dostana i Gordana nek budu na jednoj strani, a Ivana i Ana na drugoj. Neka Ana zavrti urnu. Na čiju polovinu sobe urna pokaže, za toga je Dobrila glasala.

- Zašto Ana da vrti urnu?

- Zato što će Gordana da je polomi, a tebi ne verujem. Ako imaš nešto protiv Ane, može to da uradi i Ivana.

- Neću da vrtim urnu.

- Da li mi stvarno igramo masne fote u imperiju?!

- Da. Vrti!

Kćeri urade kako im je otac naredio. Stanu na dva metra od kreveta, grupišući se kao i ranije: smrt - desna strana; život - leva.

Ivana preda urnu sestri. Ana istupi pred sve i oprezno položi Dobriline ostatke na pod. Pogleda u Miloša.

- Hajde, Ana. Ne boj se.

Ana uhvati urnu s obe ruke. Pogleda u ostale sestre. Dok čuči, izgledaju joj kao da su sve divovi.

Čak i Ivana.

- Ako ti nećeš, ja ću.

- Dostana! Ana će da zavrti. Hajde, Ana.

Rekoh ti da se ne bojiš.

Ana zavrti urnu.

ZVEZDA DOM

Treba da sačekam Viktoriju Zajc na aerodromu, odvezem je do hotela, smestim u sobu, ostanem s njom ako joj nešto zatreba i kasnije, predveče, odbacim na književnu tribinu.

Viktorija Zajc je moj idol. Mogu reći, književna majka.

Stalno mi se vrti po glavi. Šarene korice njenih knjiga, reči i rečenice i omiljeni ispodvlačeni pasusi napadaju me u falangama. Ceo dan zbog toga mrmljam sebi u bradu. Glumim da je srećem. Nemam pojma kako da joj se predstavim. Šta da joj kažem. Da li da joj uopšte pružim ruku ili da je nežno zagrlim? Poljupci? Dva ili tri? Jebem ti običaje.

Leto je, klima u garsonjeri radi, ali ja sam gola ceo dan. Nosim samo gaćice jer ne volim guzicom

da dodirujem nameštaj. Meni je vruće zbog Viktorije Zajc, ne zbog toplog talasa s Mediterana.

Između napada panike, cedim misli o tome i šta obući za tu priliku, kojom odećom se predstaviti Viktoriji Zajc.

Pecka me i rukopis mog romana-prvenca. Stavila sam ga u fioku s donjim vešom i čarapama, samo da ga ne bih gledala. Ali i on i ja znamo da je tu.

Prvenac je spremniji od mene za Viktoriju Zajc. On je napisan, lektorisan, pročitao još dvadesetak puta, ispravljan, nanovo lektorisan i sad je miran; na prvoj stranici, u donjem, desnom uglu, stoji - finalna verzija.

Moj književni život tek treba da počne, a moj roman to uopšte ne zanima. Ukoričila ga ja ili ne, on je tu, spreman da ga hvale ili zaborave; sam sebi dovoljan.

Dakle, glavno pitanje nisu ni pozdravljanja, ni haljine, suknje, pantalone, šortsići i bluze, već roman. Kako predati Viktoriji Zajc moj roman, a ne ispasti skriboman; ne biti ona jadnica, koja šalje svoje kitnjaste rečenice po provincijskim časopisima i internet portalima, u potrazi za ugodnim komentarima napaljenih urednika.

Prvorodenče se zove *Zvezda dom*. Radi se o devojčici koja je za vreme rata izbegla u Srbiju i sad je odrasla žena u potrazi za svojom srećom. Pročitati su ga već mnogi, dva izdavača me obasipaju mejlovima, ne bih li izdala baš kod njih, i ja znam da taj roman nešto vredi. Ali želim da ga pročita Viktorija Zajc. Od njenog mišljenja mi zavisi život, tako se osećam.

Vreme je. Uvek to uradim - dovedem sebe do ivice kašnjenja, pa onda na brzinu odlučujem. Oblačim kombinaciju broj 4 iz svoje glave, trpam šminku u torbicu - svako crveno svetlo na semaforu biće mali odlazak kod šminkera - grabim *Zvezda dom* iz fioke i odlazim po Viktoriju Zajc.

Na aerodromu je gužva. Kafić kraj izlaza je pun, a taksisti nervozno voze slalom među nama i tiho, urotnički nude vožnju.

Pogled mi je zakucan na automatska vrata, koja se otvaraju u stranu. Na ekranu piše da je avion iz Zagreba sleteo. Viktorija Zajc bi svakog trenutka trebalo da se pojavi.

Najzad, vratnice se razdvajaju i otkrivaju Viktoriju Zajc. Sedi u automatizovanim, invalidskim

kolicima, koja pokreće ručicom s naslona za ruke. Ima barem sto pedeset kila. Naslage sala prekrivaju veći deo crne mašine pod njom. Iz nosa joj izlazi cevčica koja se preko cvetne haljine pruža iza nje i završava u velikoj boci, prikačenoj na kolica. Drugom rukom drži koferčić na točkiće.

Viktorija Zajc koluta očima, traži nekog. Smešim se od uha do uha i mašem joj, propinjući se na prstima ne bi li me bolje videla. Viktorija Zajc shvati da njoj signaliziram, pa krene k meni, ali dugo je čekala, pa se automatska vrata zatvore. Senzor prepozna da ipak nekog ima ispred vrata, pa ih zaustavi. Viktorija Zajc stane, pa krene, pa stane ponovo, a vrata ne znaju gde će, pa se zaglave.

Dotrčavam do nje, ali osoblje me gura odatle - ne mogu tuda, jer je to prolaz samo za ljude koji su prošli carinsku kontrolu.

Majstor popravlja kvar, vrata ponovo rade, otvore se, a Viktorija Zajc se doveze do mene i pruži mi ruku. Lakne mi - ona je odredila kako ćemo da se pozdravimo.

Iznajmili smo kola koja su napravljena za ljude s invaliditetom, pa bez problema smeštam Viktoriju Zajc u zadnji deo automobila. Vozimo se prema gradu.

Pokušavam da pričam s njom, ali ona je nezainteresovana. Reaguje samo na moje hvaljenje njenih knjiga. Gleda me preko naočara u retrovizoru i ta silna stakla nas još više razdvajaju.

Zvezda dom je na suvozačevom sedištu. Nije se vezao. Platiće kaznu. Ali shvatam da sad nije trenutak da joj ponudim rukopis jer je Viktorija Zajc zaspala: hrče i stenje. Koristim priliku. Prednjom kamerom mobilnog telefona hvatam sebe i Viktoriju Zajc u istom kadru. Pa šta ako izgleda kao da je mrtva?

U hotelu sredim sve na recepciji, pa otpratim Viktoriju Zajc do njene sobe. Pitam je da li joj nešto treba, a ona mi se zahvaljuje - ne treba joj ništa - zanima je jedino kad ću uveče da je kupim.

U kolima sam, hladna, umorna od uzbuđenja i dva sata vožnje, gledam u roman i vidim da je i on grogi.

Književni festival je otvoren u bašti biblioteke.

Direktor biblioteke predugo drži govor, svima je dosadno, hlade se programima i lepezama, čekaju

da Viktorija Zajc dobije reč. Konačno je najavljuje. Viktorija Zajc se dovozi na scenu i prilazi mikrofону. Zvučnici pojačavaju njeno teško disanje. Svi u publici su mirni. Čuje se samo puftanje i dečji plač u daljini. Viktorija Zajc se zahvaljuje prisutnima, kao i gradu i biblioteci. Tapšu joj. Ona se znoji. Velike fleke znoja stvaraju se na njenoj cvetnoj haljini. Direktor opet ima reč. Priča i priča, a neka devojka mu prilazi i smeši se publici. U ruci joj je plaketa koju drži okrenutu k nama, iako je nemoguće da vidimo šta je na njoj izgravirano. Direktor objavi da ovogodišnju nagradu festivala dobija Viktorija Zajc. Svi tapšu, kao da su iznenađeni, a zna se da svake godine gost dobije nagradu. Direktor pušta devojku da priđe Viktoriji Zajc. Mala se naginje nad nju, ljubi je (ipak tri puta!) i predaje joj zlatnu ploču, prišrafljenu o drvenu podlogu. Viktorija Zajc gleda u nagradu, pa u direktora, pa u publiku. Smeši se. Mislim da gleda ravno u mene, dok se smeši. Izgleda kao da se ukočila. Ne pomera se i ne govori ništa. Čini mi se da njena bleđa koža sija, kao da Mesec obasjava samo nju. Zatim joj se koža pretvori u kamen. Cela

površina ogromnog tela Viktorije Zajc postaje kamen. Petrifikovana, s nagradom zauvek zaglavljenu među šakama, Viktorija Zajc ponovo progovara, zvučeći kao da nam se obraća iz pećine. Zahvali se na nagradi, još jednom svima kaže hvala što su tu, priča kako joj je naš grad neizmerno drag jer je u časopisu *Slovo*, koji je izdavala naša Književna zadruha, objavila jednu od svojih prvih priča. Svi tapšu. Direktor briše suze, a ja osećam kako mi *Zvezda dom* gori u rancu, na leđima - kao kad u ratnim filmovima pogode vezistu u radio stanicu, pa mu kiselina baterije progrize uniformu i kožu.

Viktorija Zajc priča dva sata, a onda još sat vremena odgovara na pitanja iz publike. Plačem, kad izgovori poslednju reč. Ljudi su razočarani što ne može da im se potpiše na primerke knjiga, ali pošto se pretvorila u kamen, ipak imaju razumevanja.

Vozim je nazad u hotel. Kratka vožnja od desetak minuta. Viktorija Zajc je mirna, osigurana s nekoliko remena u zadnjem delu kola. Ne znam da li spava ili je budna. Svetla nadolazećih farova se odbijaju o nagradu zaglavljenu u njenim rukama.

Zvezda dom je suvozač. Ne znam da li je i ovo pravi trenutak da joj ponudim moj roman. Viktorija Zajc će svakako i ceo naredni dan provesti na festivalu.

Sutra. Sutra ću da je zamolim. Ili, ipak, sad?

Ljubomorna sam. Osećam kako mi se obrazi žare. To znači da joj već zavidim. Htela bih i ja da postanem kamen. Kako postati kamen? Ko zna koliko ću još godina morati da pišem, i izdajem, i ulagujem se raznim urednicima i kritičarima, samo da bih, možda, postala Viktorija Zajc. Njoj je sto trinaest godina. Meni dvadeset i pet. Nemam toliko vremena. Moram odmah da joj dam rukopis. Moram odmah da postanem poznata. Želim da mi kaže: *kćeri*.

Put pred nama je ravan i osvetljen žutim kupama iz bandera. Kamion nam ide u susret. Ogroman je, čini mi se da delom prelazi i u suprotnu traku. Oko šoferšajbne svetli pregršt svetala, a na sredini, iz mraka kabine, plavi se krst od led lampica.

Gledam u odraz Viktorije Zajc. Gledam u torbu iz koje viri ćošak prvenca. Gledam pred sebe. Ubrzavam. Hrlim prema farovima. Osećam da mi se koža suši i stvrdnjava.

MIR

Srđan je umro. Majušno telo koje je bio on, sad je hrpa koječega hladnog i nepomičnog. Scena u kojoj uspaničeni medicinski radnici utrčavaju u bolesničku sobu i uz izraze saosećanja i nebeske patnje pokušavaju da od ravne crte na uvek zelenom monitoru naprave cik-cak liniju, koja radosno bipće život, izostaje. Puštam ga da leži. Zamišljam kako mu se duša uzdiže iznad nosa, ljubi ga u čelo i odleće. Zamišljam kako propada kroz nagoretinu u dnu kreveta i klizi u podzemlje. Prekine me devojka u beloj uniformi. Zanima je da li je sve u redu. Klimam glavom. Administracija koju kadaverčić povlači za sobom me plaši. Htela bih da pobegnem.

Ustanem i priđem majušnom nosu i pomalo razmaknutim usnicama. Iz njih - tišina. Pomilujem ga

po glavi, a kosa mu spadne na slepoočnice i čelo kao pokošena trava. Najradije bih samo otišla, ali znam da ne smem. Suze mi, ipak, kreću, čim stupim na laminat hodnika, tražeći sestru, mrmljajući konačnu izjavu. U lavirintu tumarajućih bolesnika, masnofarbnih zidova, kloparavih klompi i morbidnih invalidskih kolica, pronalazim je. Suze, upaljene beonjače i zajapurenost mog lica dovoljan su joj mig.

Više nešto, a onda u sobu dotrčava i doktorka, vazda okasnela i nepotrebna. Konstatuju smrt, izjavljuju saučešće, odvoze maleckog na krevetu na kojem je i umro.

Treba sići u mrtvačnicu.

Na groblju svi plaćemo. Kažu, najgore je kad umre dete. Kad premine neko star, nije bitno, naživeo se. Ali kad umre jedan potencijal, onda je katastrofa. Mislim da svaki život vredi podjednako ili ne vredi nijedan. Treba se, već jednom, dogovoriti.

Najzad, sama. Prestali su telefonski pozivi, internet poruke, telegrami (nisam znala da ih ljudski rod još uvek koristi, ali kad je poštar zakucao i predao mi ceduljicu-saučešće, razuverila sam se), insistiranje

rodbine i prijatelja da mi se nađu, da budu pored mene. Sve je utihnulo. Nema ni njega da više iz susedne sobe ili da me zove iz bolnice. Da zahteva. Nema, čini mi se, više ničega, do mene same. Ta pomisao mi toliko popravi raspoloženje da se nasmešim, pa nasmejem. Smeh praska kroz prazan prostor, kao da me stan osuđuje. Primirim se, bespotrebno obazrem, pa odem na malu terasu.

Oduvek sam želela da tu postavim stočić i barsku stolicu, pa da ujutru pijem kafu, gledajući u niske niskih kuća, krovove koje presecaju mačke, grotla odžaka, krošnje, ljude.

Najbliži salon nameštaja je na dvadesetak minuta hoda od mog stana. Kola sam prodala, kad je Srđan morao u bolnicu. Komšija koji živi u stanu ispod mog ima kola, koliko znam nezaposlen je - mora da mi pomogne.

Kao da je bio spreman, čekajući moj poziv tik pored vrata. Ubrzo smo u automobilu, parkiramo se u tržnom centru, ulazimo u radnju i razgledamo stolice. Čavrljamo, promičući kraj nameštaja i kućnih potrepština. Njemu se sviđa moja ideja.

- Ja vežbam na terasi. To mi je najlepše. Čak i kad je zima. Mada, ne mogu da radim sklekove. Ali dižem bučice i radim čučnjeve.

Zamišljam ga u gaćama, oznojanog, napetog.

- Bolje odmah uzmi dve stolice. Onda možeš sa još nekim da piješ kafu.

Dugo mi se niko nije nabacivao, pa ovako direktni udarci crvene moje obraze.

Uzimam, ipak, stolicu.

Komšija mi je sklapa i iznosi na terasu. Stočić koji mi se svideo bio je jedini u radnji, pa sam ga ponela nameštenog. Od nameštaja, jedva ima mesta za mene na balkonu, kamoli za njega. Sardinisani na parčetu betona i ograđeni metalnom ogradom, nemamo izbora do da se češkamo jedno o drugo. On je iskusan, pošto ne gubi ni sekund; nežno me grli oko struka, gleda me u oči, smeši se i ljubi mi obraz. Odvoji se od mene, tek toliko da može da mi se nasmeši i očima, pa se spusti na moje usne i tu ostane dovoljno da se one rasklope i puste ga unutra.

Mogao je da me jebe na terasi, ali stid je pobedio želju, pa prelazimo u sobu, na trosed. Ni

ne skidamo se. Stiskamo se i gulimo jedno o drugo. Dršćemo. U meni je, krut i popunjavajući, a ja sam vlažna, vlažna. Kao klinci. Na brzaka. Odmorimo se, popijemo sok, pa razmestim kauč, skinem se, skinem njega, pa se jebemo na miru, dugo i dobro.

Opet ćućorimo, ovlaš zagrljeni, i dalje znojavi i zadihani. Napolju je toplo, kraj maja, savršeno vreme. Želela bih da trčim. Dosta mi je kurca. On, međutim, ne odlazi. Nema veze, zabavan je.

Zanima ga ko je to na slici kraj televizora. Kažem mu da je to moj skoro preminuli sin. Ukruti se. Ohladi u trenutku. Podigne i oblači.

- Izvini, nisam znao. Nisam video umrlicu.

- Nisam je ni stavila.

Opsuje me. Mrmlja. Pitam ga da ponovi, ali to ga razbesni; psuje i grdi me kao da sam dete. Ode, treskajući vratima.

Milan me zove već danima. Srđana je viđao retko, možda jednom mesečno. Plaćao je alimentaciju i za to mu hvala. Ostavio nas je na miru. Nije pravio scene. Upornost i sebičnost, koje sam lako utišavala stiskom dugmeta telefona, nemaju granica. Posle duge

zvonjave, otvaram vrata i vidim ga kako se cupkavo okreće oko sebe na otiraču, kao da pokušava da vidi da li ima nešto okačeno na leđima.

- Ne javljaš se na telefon. Morao sam ovako. Treba da popričamo.

Ne vidim zašto i o čemu, ali puštam ga unutra. Ne nudim ga ničim, ne bi li što pre otišao. Međutim, on seda na fotelju, zvera oko sebe, naručuje mi kafu i prilazi Srđanovoj slici na polici kraj televizora, uzima ram i prinosi ga naočarima. Pipka staklo, prevlači malićem po njemu, pa mi pokazuje sivkast kraj prsta.

- Ti ne vodiš računa ni o sebi.

Stojim, prekrštenih ruku, u kontrapostu, šireći oči zahtevam da ostavi ram i kaže šta hoće.

- Bio sam na groblju. Kod Srđana. Tamo je sve zapušteno.

Nastavlja u tom smeru: on je stalno na putu, često predaje van zemlje; trebalo bi ja, pošto sam mu majka, da se brinem o grobu; ako mi je to prevelika obaveza, unajmiće nekog da sređuje; ne razume kako sam tako sebična, kako mi nije stalo.

Toliko mi je dosadan da prestajem da ga slušam; svodim ga na tinitus, čekajući da ga neki novi šum preklopi i nadjača. Posle monologčine, primeti da ga ne zarezujem, pa lupa šakama i zahteva pažnju.

- Ti si zla osoba!

Beži, konačno, zaboravljajući prašnjavi ram u desnoj šaci. Zaključavam vrata. Nadam se da mi iz pakosti neće vratiti ram. Da je to to. Da se nećemo više videti.

I nismo. Sigurno je prošlo godinu dana od njegovog pridikovanja. Poslao mi je poruku da je unajmio nekog dedu, koji čisti po groblju. Nije napisao da treba da platim, pa mu nisam ni odgovorila.

Komšija je odlučio da i pored dobrog seksa ne razgovara sa mnom. Srđan utiče na mene i iz groba. Kako muškaraca ima na sve strane, ne nedostaje mi mnogo. Trčanje i dobra ishrana me pretvaraju u zgodnu ženu. Lepote mi nikad nije manjkalo. Platu trošim samo na sebe, pa sam nabacila i dobru garderobu. U ogledalu se jedva prepoznajem. Još se nisam navikla na novu sebe.

Godišnjica Srđanove smrti je jedini dan u godini kad mislim na njega. Datum, sat, pa i minut urezani su mi u mozgu i ne mogu protiv tih sećanja. Umesto da ih potiskujem i mučim sebe, dajem im oduška, puštam ih anualno u svoj novi život i s radošću prebiram po starim slikama iz škole, s letovanja i zimovanja, kad je bio bebac u dupku, kod babe i dede. Taj dan je za njega i mene. Isključim se sva. On i ja ponovo. Čak i plačem. Na groblje nipošto ne idem.

Otišla sam na groblje. Danima sam razmišljala o tome i na kraju prelomila - treba udovoljiti slabostima. Prošlo je šest godina, pa dugo tumaram među nadgrobnim spomenicima i drvenim krstačama, ali Srđanovo grobče ne mogu da nađem. Ipak, namerila sam se da počistim grob i ima da počistim grob.

Deda kojeg je Milan unajmio je ili umro ili uzima pare, a ne radi ništa. Sve u prašini, ptičijim govnama, iskidanim listićima, blatištu, pikavcima. Raka pored prljavog mermera je sveža, mora da su ucveljeni stajali i po ovom grobu jer se vide otisci cipela.

Odlazem platnenu torbu na zemlju. Čučnem kraj torbaka i izvučem baštenske rukavice, koje preko prstiju imaju zaštitu od tačkaste gume. Šakama čupkam travuljinu i čistim gromulje oko ploče i s nje. Vadim plastičnu bocu iz torbe. Odlazim do česme, napunim je vodom, pa se vratim i poprskam ceo grob. Uzimam dve krpe i brišem mermer. Treba mi još jedna flaša vode, kako bi pokrov i nadgrobna ploča blistali. Uzimam treću, čistu krpu i brišem sve vrlo detaljno, kako se od toplote ne bi stvorili ameboidni okviri kamenca. Ponela sam i metlicu, pa pokušavam da što više očistim blato koje se razbaškariło oko groba. Pritom, dižem prašinu, pa opet idem do česme, nanovo polivam, trljam, perem, brišem.

Sve je, najzad, cakum-pakum.

Htela sam da budem sasvim sama, zato nisam ponela mobilni, pa ne znam koliko je sati. Na groblju nigde nikog. Sunce se sve više spušta. Mora da je prošlo bar dva sata, od kad sam stigla.

Popakujem sve u ceger, pa se uputim ka izlazu. Napetost u bešici je nepodnošljiva. Obazirem se. Razmišljam, da li kapela ima ve-ce? Ako ga i ima,

nemam vremena. Pocupkujem iza velikog drveta, skrivam se od same sebe. Spuštam ceger i gaće istovremeno. Podižem suknjicu. Puštam mlaz. S obe ruke se pridržavam o drvo. Preko kore, dve crvene bubice idu spojene u plesu parenja. Smešne su jer se svako malo spotiču o hrapavu koru. Mlaz oslabi, pa nestane. Najзад mi je lakše.

SREĆNA BANANA

Ružici se bližilo sedam godina braka. To je sedam letovanja, tri zimovanja, sedam rođendana njenih i sedam rođendana Peđinih, to je sedam godina bez dece, sedam godina puta dvanaest plaćanja zajedničkih računa - do same svadbe živeli su razdvojeno - sedam godišnjica. Nije joj se sviđalo da tako parceliše svoj brak. Ponavljala je samo to sedam godina. I sebi i drugima. Sedam godina je biblijski. Zvuči monumentalno. Nije razloženo na sitne članke iz svakodnevnog života. Brak je i začet kao ideja o budućim godišnjicama.

Bremenitost cifre ju je pritisnula, pa je htela mužu da priredi nešto lepo za godišnjicu. Razmišljala je šta bi to moglo toliko da ga obraduje, šta bi njihov brak moglo da načini još boljim? Posle dosta

promišljanja i pretrage, slučajno je nabasala na čudan sajt - srecnabanana.rs. To je bilo to, odlučila je.

Na kursu je bilo njih osam, plus instruktorka Vera. Okupljali su se ponedeljkom, sredom i petkom u podrumčini koja je glumila *youth center*. Kako je mlađarija izostala, iznajmljivali su prostor ko god je hteo da plati. Tako su se tu našle i one, okupljene oko Srećne banane.

Predstavila se: Vera Milić, majka dvoje dece, supruga, polaznica mnogih kurseva psihologije, meditacije i masaže. Porodično iskustvo i više od dve stotine sati raznih kurseva - broj sati je naglasila, povisivši glas - dali su joj ideju da napravi svoj sopstveni program za usavršavanje bračnih odnosa. Nije pričala dugo, niti je rekla išta, što bi bilo vredno pamćenja, ali dve-tri žene su uredno hvatale beleške. Ružica je stavila ruku na tašnu u nameri da izvadi mobilni, kako bi i ona mogla da zapiše nešto, ali je odlučila da to ne radi. Radije će da sluša i pamti. Nastavnica je završila s pričom, pa je tražila da se sve predstave. Ono što je Ružici bilo čudno je to kako su tu samo žene. Nijedan muškarac.

Milena, Kristina, Saška, Milica, Teodora, Ksenija, Irena i Ružica ubrzo su se bolje upoznale. Sve su bile manje-više u sličnim pozicijama. Žene s muževima, neke s decom, neke bez dece, tražile su kako da rasonode svoje supruge, kako da razbiju monotoniju koja se uvukla u brakove.

Saška se posebno plašila toga da njen *matori* - tako ga je zvala - nađe neku bolju. Nije rekla mlađu, pošto je i sama bila dosta mlada, samo bolju.

- U čemu?

- Pa u tome.

Pošto je prva sedmica protekla u parapsihološkim seansama i zbližavanjima, Vera je naglasila kako jedva čeka sledeću nedelju jer tad počinje pravi rad. Ružici nije bilo jasno na šta misli, pošto su na sajtu pominjali samo učenje iz, kako su naveli, *brakologije*.

Peđa je primetio da se Ružica sve duže zadržava na poslu i hteo je da zna o čemu se radi, a ona je slagala da je krenula na pilates jer se ugojila. Muž ju je uhvatio za kukove, prešao šakama preko dupeta, šljapkajući je na kraju po butinama, u želji

da joj da do znanja kako ga ona i dalje privlači.

- Ma šta će ti to?

Ali Ružica je bila uporna. Sedmogodišnjica samo što se nije obrušila na njih i morala je po svaku cenu da ostane na kursu.

- Nije skupo.

Smirila ga je.

Suprug joj je postao aktivniji. Jebali su se barem tri puta nedeljno. Pre nego što je krenula na kurs, imali su odnos jednom u deset dana. Dva puta ako se napiju subotom uveče.

- Stvarno si se zategla.

Autosugestija. I to im je Vera predavala.

Milena i Teodora su odustale čim su shvatile o čemu se zapravo radi. Podigle su se, crvene od stida i besa, pokupile stvari i izjurile iz podruma. Predavačica je slegnula ramenima i pljesnula rukama kao da je time označila nov početak. Ružica je razmišljala da li da i ona ode. Ipak, platila je kurs, a možda joj i pomogne. Tako da je ostala i radila sve što ih je Vera učila.

Razmišljala je, pokušavajući da u Peđinoj borbi za vazduh nađe malo ritma, kako ne bi trebalo da se kaže *oralno zadovoljavanje*, sem ako nije u slučaju poza 69. Ako ja zadovoljavam Peđu, pa valjda je on kurcem zadovoljen, a ja, koja ne volim preterano da ga stavljam u usta, sam sve sem zadovoljene.

Časovi su se nastavili i niko više nije odustajao. Šta više, Ksenija je dovela svoju prijateljicu Vladanu, koja je dobila ubrzani kurs, jedan dopunski čas i nesmetano se priključila ostalim ženama u izučavanju tajni felacija. Vera bi iz velike torbe za teretanu izvukla osam plastičnih, vakuumskih kesa. U svakoj kesi bio je po jedan dildo. Prvog časa su sve dobile onaj koji im je Vera dala, ali već naredni put su se rasporedile tako da je svaka ispred sebe imala plastični penis, koji je najbolje odgovarao propozicijama muškaraca koje su htele da zadovolje. Svaki čas ticao se drugog dela kurca, koji je trebalo posisati, poljubiti, liznuti, ovlažiti (rečju: usrećiti) na najbolji mogući način. Glavić, koren, mošnice, guč; sisanje, lizanje, češkanje, masturbacija. Prvo bi imali predavanje od pola sata, a onda pola sata prakse. Praksa je podrazumevala

vežbanje ispredavanih tehnika na veštačkim splovilima.

Ružica je, ipak, počela da hvata beleške.

Kratka puš-pauza između teorijskog i praktičnog dela davala je vremena ženama da proćavrljaju i bolje se upoznaju. Tako je Ružica saznala, s olakšanjem, kako nijedna od učenica nije prijavila svom kurcu da ide na kurs. Sve su to tajile iz najrazličitijih razloga. Ružici se njen činio najmanje sramnim, minimalno je rušio poverenje koje supružnici treba da imaju: htela je, prosto, da iznenadi Peđu.

Peđa nikad nije voleo kako mu Ružica popuši. Uvek bi je odgurnuo, kad bi se spustila među stidne dlake, ili bi je, puštajući je da se kratko zanima oko kite, nežno, poput lifta pridizao k sebi, ljubio je i brže-bolje gledao da ga ubaci u nju, ne bi li se pušenje prekinulo. Ružica je primetila šemu, ali joj je trebalo dugo vremena - godine - da ga pita u čemu je problem. Otvoreno joj je kazao šta je u pitanju. Kako Ružica to nije ni volela da radi, laknulo joj je, ali je ipak odglumila povređenost.

Negde pri sredini kursa, nastavnicu je zanimalo kako se dotadašnji časovi pokazuju u krevetu. Ružicu je ovog puta iznenadilo to što ona jedina nije probala da oplemenjena novim znanjem zadovolji muža na taj način. Osećala se slobodno u Srećnoj banani i stoga je objasnila svoju situaciju, zaključujući kako bi radije sačakala da sve nauči, pa onda zaista iznenadila Peđu. Povala se rasprava: šta će kad se muževi naviknu? Majčinski toplim smešcima i klimanjima glave, Vera ih je smirila: Srećna banana nudi još dva napredna kursa.

Predavanje se završilo dodelom diploma. Na diplomama je stajao veliki zlatni logo Srećne banane, kao i natpis *Srećna banana*, sve u kitnjastim, pisanim slovima, a odmah ispod su se nalazila imena i prezimena polaznica. Na samom kraju diplome je stajao naziv: *oralna čarobnica*. Vera im je objasnila kako postoje još dva zvanja: *oralna carica* i *oralna furija*. Prijave za napredne kurseve se popunjavaju putem interneta.

Sedam godina braka, specijalna večera, Ružica sređena kao da će je neki umetnik izložiti u galeriji

pod parolom *Najlepša žena na Istoku*; Peđa doteran, drag, nežan, razgovorljiv; pripiti su šetali ulicama, obišli dva-tri mesta bitna za njihovu mikromitologiju, pa se brže-bolje vratili u stan; nastavili su da piju, ali su se ubrzo našli u postelji, željni jedno drugog. Ružica je jedva čekala da pokaže šta je naučila. Peđa je pokušao da je zaustavi već negde kod pupka, ali ona mu je sklonila ruke, namignula i nastavila prema sve čvršćem kurcu. Radila je polako, kako je učila na kursu. Kombinovala je lizanje i sisanje, češkanje i pritiskanje; čak je dobro ocenila drhtaje Peđinog stomaka kao jasan znak bliske ejakulacije, pa je naglo prestala, gricnula ga sekutićima po vršku i nastavila da sisa jaja i koren, sve dok jadničak nije više mogao da izdrži - ispustio je slabašni grokić - a onda se okomila svom silom na glavu i sisala je, puštajući da sperma puni njena usta, dok nije ponestalo mesta. Zatim je stisnula kurac jako, jako, pljunula ejakulat Peđi među noge i držala ga tako čvrsto zarobljenog između svojih prstiju, sve dok i poslednji kucaj žile nije završio sa svojim životom.

Srećni dani s još više seksa nastavili su se i Ružica je, ushićena, uplatila kurs za drugi stepen.

Međutim, posle dve-tri nedelje, Peđa je postao sumnjičav: interesovalo ga je otkud njegovoj ženi, najedanput, toliko poznavanje muških polnih organa. Ružica se izgovarala, vrdala, ali shvatila je kako to njenog supruga sve više ljuti, kako ga njeni izgovori u stvari sve više udaljavaju od smirenja savesti, pa mu je priznala sve. Pokazala mu je i diplomu, koju je sakrila u crvenoj futroli svoje fakultetske diplome.

Peđa nije mogao da veruje šta gleda i šta mu Ružica priča. Podivljao je. Psovke i šamari. Ružica se jedva izvukla iz stana, smandrljavajući se niz stepenice i trčeći u utrobu grada, ne bi li tamo našla spas.

Posle nedelju dana odmora i spavanja na sestrinom kauču, vratila se kući. Peđa je bio nemilosrdan. I dalje je insistirao na tome da se Ružica kurvala i tako naučila da dobro popuši kurac.

- Kurve ne dobijaju sertifikate.
- To sranje sam bacio.
- Svejedno. Nisam se kurvala.

Kurs za *oralnu caricu* je otkazala. Vera ju je zvala telefonom i interesovala se zašto Ružica neće da poveća svoje znanje, a Ružici nije bilo do objašnjavanja, pa je izmislila kako ide na poslovni put od mesec dana.

- Drugi put, onda.

- Drugi put.

Sve se vratilo na staro, ali Ružici nikako nije ulazilo u glavu kako to Peđa ne shvata da je Srećnu bananu posetila zbog njega, pre svega, a onda zbog njih, a najmanje zbog sebe. Otkud njemu pravo da se ljuti, kad je on ispao prost, drao se i tukao je. Pokušala je što mirnije i opreznije da povede razgovor s njim o tome, međutim, stari bes je proradio i on je ubrzo zatim opet urlao. Ružica nije čekala da se ponove i šamari. Zgrabila je torbu i istrčala na ulicu.

Mahnito je proždirala trotoar, ni ne gledajući niti razmišljajući gde ide, samo joj je trebalo da je u pokretu. Kad ju je umor sustigao, sela je i razmišljala. Ne. Nije želela Peđu ni u mislima. Ljudi se najbolje proteraju alkoholom, pa se odvukla do prvog kafića i naručila bocu vina. Ubrzo je naručila još jednu. Posle

druge flaše je platila i izašla na ulicu.

Grad je bio mračan, dupliran i nije joj ulivao poverenje kakvo se nadala da će imati prema ulicama kad im se ponudi. Ipak, odlučila je: njeno telo, njena stvar. Klackala se na nesigurnim nogama do javnog ve-cea i tu se jedva spustila niz stepenice.

Baba-sera je dremala ispred uključenog televizorčića, pa je Ružica nesmetano kliznula u muški deo, pronašla pogodnu kabinu i zatvorila se u njoj. Sve joj se vrtelo. Imena i brojevi telefona, praistorijski crteži na zidu i nagoreli kružići. Ispovraćala se. Povukla je vodu. Naslonila je glavu pokraj rupe na zidu i zinula. Ali iz rupice se ništa nije promaljalo.

Trgla se. Obazrela se i shvatila je šta radi i gde je. Istrčala je iz ve-cea.

Kući joj se nije išlo, sestru nije htela da uznemirava, pa je odlučila da šeta dokle god noge hoće da je slušaju. Prešpartala je centar grada tri puta. Doručkovala je u gradskoj pekari. Popila još vode iz česme u parku. Vratila se, ipak, kući.

S Peđom je izgladila sve što je do tad bilo. Obećala je kako više neće da pravi slične gluposti, a

on je njoj izgradio piramidu od poklona i izvinjenja zbog toga što je bio nasilan. Nemajući kako da utroši vreme, a osećajući da je otežala, zaista se i upisala na pilates. U grupi je bila sa Teodorom, onom koja je napustila Srećnu bananu, čim je videla dildo. Ubrzo su se sprijateljile. Ružica joj se poverila, sve joj je ispričala.

- Zato sam ja odmah i otišla. Ništa mi se tu nije sviđalo.

Jednog dana, Teodora se nije pojavila na treningu. Sa sledećeg je takođe izostala, pa ju je Ružica nazvala. Nije bilo odgovora. Prošetala je do njene kuće jer je htela da vidi da li je sa njom sve u redu. Zvonila je i kucala, penjala se na prste, upinjući se da vidi preko ograde, u dvorište, ali niko joj nije otvarao niti je mogla da nazre bilo kakav pokret. Šaloni na kući bili su zatvoreni, a interfon nem.

- Koga tražite?

Bakica u prolazu, sve sa kesama u kojima su se baškarile dve-tri namirnice.

- Teodoru.

- A vi ste joj drugarica?

- Da. Sa pilatesa.

- Strašna stvar.

- Šta?

- Pa vi ne znate?

Ružici je odmah postalo jasno da je stara komšinica stavljena pred nju kao burevesnik, ali je ipak uspela da nastavi.

- Ne. Šta?

- Teodora je ubila Slavena.

- Ne razumem.

- Šta ne razumete? Ubila ga je. I to zamislite. Zadačila ga je helankama! Zamislite samo! Da vas rođena žena udavi helankama!

Ružica je ostavila babu ni ne pozdravljajući je. Grabila je k svom stanu, plačući i tresući se.

Insistirala je da idu na Slavenovu sahranu. Iako ga nijednom nije videla - znala ga je samo iz Teodorine priče - toliko je bila uporna da je Peđa na kraju obukao crno odelo. Tokom pogreba, nežno ju je držao za ramena, a ona ga je čvrsto stiskala šakama za prste. Motrila je na sve što se dešava. Na svaku gromulju zemlje, koju su bacali po kovčegu,

na svaku suzu, svaki otkucaj cipela po kapeli. Bilo joj je žao što kovčeg nije bio otvoren, pošto je htela da detaljno istraži i Slavenovo lice. Očima je skenirala svaku držalju, svako spajanje drveta, svaki cvetak na vencima i svako slovo na ukrasnim trakama. Odar joj je zadavao najviše muka zbog nepreglednih resica.

- Šta tražiš, Ružice?

Posle sahrane, kroz nekoliko dana, kad je mirne glave razmišljala o svemu, mrzela je sebe jer je za sve vreme pokopa mislila samo na Peđu.

MODRICE

Dunja je sedela na vrhu napuštene, skelom zagrađene petospratnice u Ulici Rastka Petrovića i gledala kroz mali dvogled na svet pod sobom. Odatle joj je on bio blizak, smirivao ju je, činio je manje usamljenom. Dalekozor je imao i tu pogodnost da niko nije mogao da je povredi.

Preko dana je prosila i žickala se gde je i za šta stigla. Uveče bi se uvlačila u zgradu, išla peške do samog vrha – lift je bio prazna kubikaža smrtonosnog propadanja – i tamo čekala da zaspi. Kad je bilo hladno, živela je u nekom od stanova. Kad je vreme bilo milo, volela je da izvuče dušek i uspavljuje se nebeskim telima.

Ako bi se umorila preko dana, vraćala bi se u zgradu ili bi sa nekog drugog sigurnog mesta motrila na ljude. Za to je uvek koristila dvogled. Gde je i

kako dobavila megalomanizera stvarnosti krila je kao najslađu tajnu.

Dunja je tih dana leta pravila sve kraće prosjačke ture. Sa svojih četrnaest godina naučila je da izdrži glad, da ne padne u nesvest kad se ona razgrokće svojim željama; znala je da neće umreti. Ne još. Zato je svakog dana u pet sati po podne odlazila do svoje zgrade i uz pomoć durbina motrila na njega.

On, još uvek bezimen, u glavi joj je bio hiljadu i jedno ime i nijedno. Bio je stariji od nje, ali ne mnogo. I dalje su mu obrazi i brada bili goluždravi, kosa nakostrešena kao petličeva kresta, a na tananom telu odeća koju je nosio činila se kao pozajmljena od starijeg brata.

Spazila ga je dok je prosila na trgu, gde je i on radio. Mislio je da je neuhvatljiv, cerio se od uha do uha i nije se pomerao s jednog mesta i po pola sata, tako rizikujući da bude raskrinkan. Ali, u njegovoj kočopernosti bilo je nečeg privlačnog Dunji, što ona nije umela sebi da objasni. Uživala je tako, dalekozoreći sa širokog oboda zgrade, gledajući u bezimenog i njegove pokrete.

Shvatila je da uvek bira ljude koji izgledaju bogato. Slično kao što je i ona činila. Razlika je bila u tome što on nije kukao, ničim nije privlačio pažnju i molio da mu se dâ; bio je nevidljiv, neprimetan u svetini i što je najvažnije, sam je uzimao.

Prišao bi čoveku koji kupuje sladoled, sačekao da vrati novčanik u džep ili pederušu, pa bi se napravio da bira koji će sladoled da kupi. Dok je jednom rukom bio oslonjen o frižider pun ledenih slatkiša, drugom bi neometano izvlačio novčanik iz džepa neopreznog. Gospođicama i gospođama iz ogromnih, letnjih torbi prepunih drangulija izvlačio je novčanice i svežnjeve novca s dva prsta, baš kao mađioničar što vadi goluba iz unutrašnjosti sakoa. Prilazio bi ljudima koji pilje u izloge, vršljao po kafićima među gostima što su ustali da plate ili da odu do ve-cea, operisao je po neoprezno odloženim torbama i neseserima ostavljenim načas bez nadzora na klupi ili žardinjeri. Vladao je.

Dunja je sve to majstorstvo gledala kroz dvogled, uvećano, uvek pomalo iskrzano zbog drhturenja ručica, nestvarno granularno zbog prljavih sočiva.

Znojeći se previše, stajala je na desetak metara od džeparoša, grizla usnice i treptanjem terala znoj koji se probijao kroz obrve i trepavice sve do njenih velikih očiju. Sačekala je da umetnik završi svoju tačku, da sedne i popije vodu iz flašice koju je kupio na trafici, pa mu je prišla i izdeklamovala šta je imala.

Da li zbog sunca, umora usled posla, graje na ulici ili svega toga, bezimeni nije mogao da čuje šta to devojčurak izgovara, već je ćutke piljio u nju, njenu odbleskom tamnu konturu.

- Odjebi. Nemam ništa.

- Ne tražim ti pare.

Džeparoš je postavio šaku iznad očiju i bolje osmotrio klinku pred sobom. Stresao je ramenima i zavrteo glavom.

- Šta hoćeš?

Hoću da me naučiš da radim to što radiš. Nauči me da džeparim ljude.

Naglo je skočio s klupe, tako da Dunja nije ni stigla da se trgne, i već ju je bio držao za jednu mišku, previše čvrsto.

- Jebaću ti mater ako mi još jednom priđeš!

Je l' ti jasno?!

Dunji su grunule suze.

Pustio ju je brzo, obazreo se, pa nastavio besciljno da šeta trgov, okrećući se da osmotri da li je devojkura i dalje bila tamo i šta je radila.

Okrenula se k trgu i pogledala ko je sve bio na njemu. Dečko je već uveliko šetao i operisao, a prolaznika kao da je bilo sve više. Najzad, spazila je dvojicu policajaca i odlučno krenula do njih.

- Izvinite.

Policajci su se okrenuli i ošacovali Dunju od glave do pete, a ona je na njihovim licima mogla da vidi graške znoja koje su se rađale negde duboko u kapama.

- Onaj dečko tamo je džeparoš. Videla sam ga kako krade.

Uniformisani su pogledali po trgu, čkiljili i stavljali ruke preko očiju.

- Koji, onaj tamo?

- Aha, u belo majici.

- Sačekaj nas tu.

Jedan od policajaca je naredio Dunji, a drugi je nešto izgovorio u toki-voki, pa su obojica potrčali. Džeparoš ih je primetio i odmah bi se dao u beg, ali je video kako su se dve uniforme odvojile od Dunje i to ga je nateralo da još kratko ostane na trgu, da pogledom prostreli cinkaroša, pa da tek onda baci novčanik na zemlju i pobegne, gubeći se u gomili ljudi.

Dunji nije padalo na pamet da čeka policajce tamo gde su joj rekli da bude. I ona se izgubila među ljudima, napravila malo veći krug do zgrade i uskoro bila u sigurnosti napuštenih prostora.

Probudili su je koraci na stepenicama, ali kako je bila sigurna da niko neće da uđe u zgradu, pogotovo ne u pola noći, nije pridavala mnogo važnosti tome i nastavila je da spava, misleći kako je sve to san. Međutim, odjeci u hodniku su bili sve bliže i Dunja se trgla, zgrabila rđavi, kuhinjski nož, koji je krila ispod madraca, ali bilo je kasno. Džeparoš ju je već udario pesnicom po licu, tako da je od bola pala i ispustila oružje. Prekrila je lice šakama i ridala krv i suze.

- Pičko!

Dunjaje, umestoodgovora, izbacilajoškrviislina.

Džeparoš je uzeo nož, bacio ga na drugi kraj terase, pa je stajao neko vreme nad pretučenom, stežući pesnice. Nešto mu je, ipak, razmrsilo mišiće, raskravilo prste, nateralo ga da se spusti pored Dunje, razmakne joj prstiće i pogleda u štetu koju je napravio.

- Nije strašno.

I nije bilo – nije joj polomio nos, samo ga je naterao da procuri. Verovatno će biti otečena dan-dva, ali to je sve. Dunja se, međutim, i dalje trzala i pomerala od momka.

- Opusti se. Neću ti ništa. Ovo je bilo. Ne znam. Bes, jebi ga. Drukala si me.

- Je l' slomljen?

Dunja je uspela da prelomi, izvijajući glavicu prema džeparošu, da ga što bolje osmotri.

- Ne vidim. Nema svetla.

Pipnuo joj je nosić, a Dunja se šćućurila. Onda joj je jednom rukom prihvatio potiljak, tako da nije mogla da mrda, a drugom je opipao nos.

- Okej je. Nije polomljen.

Skinuo je majicu i otkrio neuhranjeno telašće.

Dunji je bilo čudno kako je takav kostur mogao tako jako da je opauči. Majicom joj je obrisao krv s lica i oko nosa, obrisao je krv i s Dunjinih šaka.

- Kô nova!

- Kako se zoveš?

- Ivan. A ti?

- Dunja.

- Što si me drukala?

Dunja je umesto odgovora pipnula nos, jauknula, pa utapkala majicom još malo crvenog.

- Nauči me da džeparim.

- Nisi normalna.

- Što?

- Koji će ti to u životu?

- Zato. Neću više da prosim.

Ivan je pokušao da nazre Dunjine zenice u mraku, ali nije mu pošlo za rukom, pa se uspravio i prišao ogradi. Gledao je u grad pod njima, zgužvan i prikriiven mrakom, kao suva šljiva.

- Kako si me provalila?

Dunja je ustala, ostavila majicu, pa uzela dvogled i pružila ga Ivanu. Džeparoš je prislonio optiku o oči, podesio oštrinu i šarao po osvetljenim ulicama. Gomila ljudi koji su šetali ukруг; klinci su pili po klupama; kola, kola, kola.

- Gde živiš?

- Kod starog mlina.

- U, to je daleko. Je l' može da se vidi odavde?

Dunja je uzela dvogled i gledala po mračnim konturama grada.

- Jebi ga, ne može svako da ima stan u centru.

Dunja je okrenula dvogled naopakо, pogledala u smanjenog Ivana i nasmejala se.

- Budalo.

- Ti si budala. Kad počinjemo?

- Šta?

- Pa to. Džeparenje.

Ivan je uzdahnuo i oslonio se rukama na ogradu.

- Dobro. Naučiću te. Ali delimo osamdeset - dvadeset.

Dunja je žmirkala, ne želeći da prizna da ne zna o čemu Ivan priča.

- Ja uzimam osamdeset posto, ti dobijaš dvadeset. Znači, ako uzmemo novčanik u kojem ima sto dinara, ti dobijas dvadeset, a ja osamdeset.

- Aha. A šta ako uzmemo novčanik u kojem ima hiljadu trista pedeset i šest dinara?

Ivan se odlepio od ograde. Vrteo je glavom, dok je išao k vratima krova.

- Ne smaraj. Delimo kako ja kažem. Budi sutra na trgu u četiri.

Nestao je u mraku hodnika; Ivana su još jedino potvrđivali sve tiši odjeci patika po stepeništu.

Dunja je dvogledom ispratila džeparoša sve do ćoška, kad joj se izgubio iz vida.

Prvi dan je za Dunju bio najuzbudljiviji, ali, kako se kasnije ispostavilo, i najdosadniji. Pošto maltene nije ni spavala prethodne noći, a ceo taj dan joj se vukao kao šljajm, sve dok nije došlo vreme da se nađe sa Ivanom. Ushićenje je ubrzo splaslo – rekao joj je na šta da obrati pažnju i da ga posmatra s klupe. On je operisao po trgu, a svako malo bi sedao kraj

nje i objašnjavao joj kako je i šta uradio.

Nikad nemoj da cimaš ka sebi. Ako ne možeš da izvučeš novčanik vertikalno, ne navaljuj. Doći će drugi. I ne vuci džep. Ni torbu. Nikad ne vuci. Kapiraš?

Dunja je klimala glavom, upijajući svaki slog, koji je Ivan izgovarao.

Posle sat i po vremena, kupili su vodu i otišli do parka. Bilo je prijatno skloniti se sa sunca, pod hlad drveća i svežinu žbunja i trave.

- Sad ćeš da mi pomogneš da odradimo onu babu tamo.

Ivan je pokazao na staricu na klupi ukoso od njihove. Sedela je na sredini drvene klupe, hladila se majuci šeširom, a torbu je spustila na pola metra od sebe – nebranjenu.

- Treba da je zamajavaš, dok ja vidim šta je u torbi.

- Šta da radim?

- Pitaj je koliko je sati. Reci da ti liči na tvoju mrtvu babu. Otkud znam.

Ivan je ustao i otišao dvadesetak metara niz betonsku stazicu, zaustavljajući se iza žbuna blizu

klupe na kojoj je sedela baba. Dunja ga je gledala netremice, tako da je ustala, čim je Ivan klimnuo glavom. Prišla je matoroj i ne znajući tačno šta da joj kaže, odlučila da odugovlači.

- Je l' slobodno?

- Jeste.

Baba nije previše pažnje obraćala na Dunju – uhtala je i hladila se šeširom.

- Baš je toplo danas.

- Strašno. Evo, ja sam samo do banke izašla i gola sam voda. Morala sam da sednem da se odmorim.

- A živite blizu?

- Ma tu iza ćoška. Još mi unuk kaže da će on da ode, ali ja navalila, pa Bog. I eto, sad još malo, pa da umrem.

- Hoćete vode?

Baba je bacila oko na flašicu, pa na Dunju. Njen nabrekao nos i deo obraza, kao i njena prljava odeća naterali su staru da odmahne glavom i ugodno se nasmeši.

- Neka hvala, sine, sad ću ja kući.

Za to vreme, Ivan se već približio starici iza leđa. Obazreo se da bude siguran kako ih niko ne vidi, pa izvukao novčanik iz torbe. Izvadio je gomilu novčanica iz kožnog novčanika, pa ga vratio u torbu. Dunja se jedva suzdržavala da ne pilji u njega. Zamajavala je babu, tegleći priču o paklenim, letnjim popodnevim.

Ivan se odvojio od njih i nastavio da šeta kroz park, a Dunja se pozdravila s matorom i otkasala za njim.

- Koliko si uzeo?

- Sve.

- Rekla je da je bila u banci.

- E, pa, i mi smo bili u banci!

Šetali su još neko vreme, kupili sladolede i polizali ih uz slast, pa se opet vratili na trg, gde je Ivan džepario, a Dunja pekla zanat kibicujući s klupe.

Oko devet uveče, otišli su do Dunje na krov, podelili novac i pričali o proteklom danu. Ivanu je sve to bila svakodnevica, dosadna i mučna. Dunji je, ipak, potucanje donelo nešto neuobičajeno i nije mogla da prestane s pričom. Ivan je bio umoran, hteo

je da ode kući ili mu je samo bilo dosadno da priča o džeparenju, pa se brzo pokupio i otišao.

Dunja ga je opet ispratila pogledom uveličanim kroz dvogled, sakrila je pare iza gomile cigala, pa legla na dušek i zaspala, izmorena svim uzbuđenjima i špartanjem.

Sledeći dani protekli su manje-više isto. Dunja je dobijala omanje zadatke zamajavanja žrtve, a Ivan se kočoperio po trgu i parku, pokazujući šta sve ume. Ipak, svaku noć, posle podele plena, Ivan joj je objašnjavao šta i kako da radi. Glumili su situacije u kojima bi Dunja trebalo da njemu izvучe novčanik iz različitih džepova, a da on to ne oseti. Onda su počeli da vežbaju u paru. Ivan je smišljao taktike kako da Dunja zagradi žrtvu ili kako da se očese o nju, a da to on iskoristi da izvучe novac.

Išlo im je odlično, a Dunja se polako osećala sve bitnijom; sve više je razmišljala o njima kao o tandemu, a ne kao o učitelju i učenici.

- Hoću da dobijam više kinte.

- Ne može. Budi srećna što dobijaš i ovoliko.

Mogu i daskom da zagrادم čoveka.

- Baš da vidim što možeš!

- Šta je, bre, bilo? Nije ti dosta kinte? Šta? Trebaju ti zavese? Hoćeš da kupiš bolje krpe? Budalo. Kupuj hranu i štekaj za crne dane.

- Ne bi ni ti zarađivao toliko da nije mene.

- Misliš?

- Znam.

- A koliko bi ti zarađivala da nije mene?

Dunja je znala odgovor na pitanje i bilo joj je mučno što je to tako. Nije se više bunila.

Posle mesec dana, Ivan se našao s Dunjom na trgu, ali nisu radili.

- Moraš sa mnom, jebi ga.

- Gde?

- Videćeš. A kad stignemo tamo samo ćuti.

Kapiraš? Nemoj ni a da kažeš.

- Što? Gde idemo?

- Samo ćuti i biće sve okej. Je l' imaš pare kod sebe?

- Ne. Šta će mi?

- Idi kući i uzmi sve što si skupila. Sačekaću te ovde.

Poslušala je, iako joj se nije sviđalo sve što se dešavalo. Videla je u njegovim očima i pokretima da je nervozan. Zato je odlučila da ne pita više, već da posluša i ćuti.

Uleteli su u tramvaj koji ih je prevezao do samog oboda grada, a onda su peške prešli poljanče kod okretnice, pa se našli na zemljanom putu s čije obe strane su podjednako dobro rasli žbunovi i udžerice. Namrštene žene su širile veš na štrikovima. Golišava deca su trčala po prašini. Muškarci su stajali s rukama o bokovima i gledali u Dunju i Ivana.

Dunja se pribila do Ivana, a on ju je blago odgurnuo i brže zakoraćao, tako da je išao malo isprednje.

Izbili su na čistinu s koje su se videle sve te sklepotine od kućica, a ljudi oko njih su ih, čini se, zaboravili i vratili se svojim svakidašnjicama.

Iza proplanka je brujao i hućao dvotračni put, ograđen metalnom ogradom. Stajali su tu, piljeći u drum.

- Šta čekamo?

- Čoveka.

- Kog čoveka?

Ivan je ćutao. S asfalta se izdvojio sivi automobil zatamnjenih stakala. Teško je poskakivao na neravnom terenu i zaustavio se ispred Dunjinih i Ivanovih nogu. Iz automobila je izašao sredovečni tip. Dunja nije mogla da se odluči da li joj je ružan ili lep – preko pola lica bile su mu velike, tamne naočari za sunce.

Rukovao se s Ivanom, bez promene na mrtvom licu, pa onda okrenuo glavu prema Dunji.

- Ko ti je ova?

- Nove ruke.

- Ma nemoj?

Čovek je prišao Dunji i osmotrio je sa svih strana.

- Nije loša. Je l' to ona mala klošarka s trga?

- A ko si ti?

Čovek je prekrstio ruke između stomaka i sisa, gledao desetak sekundi u Dunju, pa se pomerio i pružio desnu šaku Ivanu.

- Da završimo.

Ivan je hitro iz džepa izvadio zavežljaj novčanica i predao ga čoveku. Ovaj ih je smuvao u

svoj džep i nešto promrmljao.

Dunji nije bilo jasno šta se tačno dešava, ali kad je čovek ponovio potez šakom k njoj, razumela je kako sad ona treba da pruži novac.

- Šta hoćeš?

- Nisi joj objasnio?

Čovek nije ni pogledao u džeparoša, već se nagnuo Dunji, skinuo naočare – ipak lep – i prosiktao joj u lice.

- Deo zarade ide meni. Je l' ti jasno?

Dunja je bacila pogled ka Ivanu. Stajao je ukopan u mestu, životinja zamađijana farovima, samo što nije zgažena. Previše je naporno radila za taj novac. Ona je radila. Ne neki bilmez s auto-puta. Nije imala nameru da mu preda svoju kintu.

- Zašto bi' ti dala? Ko si ti?

Čovek ju je čvrsto stegao za rame.

- Daj pare!

Dunja je, ni ne shvatajući šta radi, cimnula rame, ispružila desnu nogu i jako udarila čoveka u međunožje. On ju je odmah pustio, savio se u kolenima i uhvatio se rukama između nogu. Dunja

i Ivan su stajali sekund ili dva ukopani, pogledali su se, a onda je Dunja otrčala do kola, izvadila ključ iz kontakta i bacila ga što je dalje mogla na put.

- Jebaću vam mater!

Čovek je ječao, a Ivan je shvatio kako sad nema nazad, prišao je tipu i iz sve snage ga šutnuo u glavu. Pao je na leđa, nokautiran.

- Pali!

Ivan i Dunja su trčali poljanom, prateći metalnu ogradu puta, a kad je trava prešla u strmi, zemljani nasip, preskočili su ogradu i našli se među zujavim vozilima. Trčali su nazad u grad koliko su god brzo mogli.

Jedva su izdržali do prvih kuća. Skljokali su se u hladovinu drveta ispred napuštene kuće i tu dugo dolazili do vazduha.

- Glupačo!

- A ti si pička. Što mu daješ pare? Ti si ih uzeo.

- Zato što moram. Da mu ne dajem, bio bih u zatvoru.

Na Dunju se, odjednom, spustila sva tonaža onoga što je uradila. Čutala je, a kad je uspela da

progovori, glas joj je bio kao razbijeno staklo.

- Šta ćemo sad?

- Moramo da odemo iz grada.

- Kako? Gde?

- Koliko imaš keša?

- Sve.

- Dobro. To će da nam bude dovoljno. Idemo odmah.

Ivan je ustao i krenuo preko ulice, prema drugom izlazu iz grada.

- Čekaj!

Dunja je jedva kaskala za njim, pokušavajući da hodaju jedno uz drugo.

- Gde idemo?

- Palimo iz grada.

- Moramo prvo po dvogled.

- Ma kakav dvogled!

Dunja je stala, stisnula pesnice i prodrala se.

- Moramo prvo po dvogled!

Oprezno su prišli trgu. Gledali su na sve strane, ne bi li spazili čoveka koji ih je reketirao ili nekog drugog policajca.

- Sad će svi da nas traže.

Ivan je paranoisao, dok su se približavali trgu. Ipak, tamo nije bilo nikog u uniformi, kao ni čoveka s poljane. Šmugnuli su u zgradu i trčali uz stepenice, gutajući po dva-tri stepenika jednim korakom. S krova, grad i problemi opet su se učinili dalekim. Dunja je uzela dvogled, podigla ga uvis i osmehnula se Ivanu. On joj je namignuo, pa se nagnuo nad ogradu i pogledao ispod njih. Tri tamne prilike stajale su ispred zgrade. Jedna je pokazala prstom na levu i desnu stranu zgrade. Druga prilika je otišla na jednu stranu. Treća na drugu. Prva je ušla na glavni ulaz zgrade.

- Najebali smo!

- Šta se dešava?

- Našli su nas. Je l' možemo nekako da pobegnemo odavde?

Dunja je već trčala ka drugoj strani ograde. Uхватила se za metalni gelender protivpožarnih stepenica. Zakoračila na platformu. Ukopala se. Videla je kako se čovek penje stepeništem.

- Moramo u neki stan.

Dunja se ustremila ka unutrašnjosti zgrade. Hodnik je odjekivao od bata cipela i teškog disanja. Dunja i Ivan su gazili oprezno. Nisu odavali ni šum. Sišli su dva sprata. Ušli u stan broj jedanaest. Čuli su kako čovek zadihano prolazi pored vrata. Nastavlja da se penje. Dunja je pokazala Ivanu da je prati. Otišli su do kuhinje. Ceo stan je bio u rusvaju. Džeparoši su bili oprezni. Izbegavali su da stanu na bilo šta, što bi ih bukom odalo. Nežno su gazili po parčićima šuta, kako ne bi krckali. Polako su odškrinuli vrata terase. S balkona je moglo da se pristupi protivpožarnim stepenicama. Nagnuli su se. Pogledali nagore. Čovek je bio na krovu. Zverao je unaokolo. Brzo su se prebacili na metalno stepenište. Stociljali do prizemlja. U bočnoj ulici nije bilo nikog.

- Eno ih!

Odjeknulo je s vrha zgrade. Preseklo je gonjene u želucima. Nateralo ih je u beg. Napravili su nekoliko naglih skretanja u manje ulice. Kad su se domogli parka, kratko su odahnuli.

- Šta sad?

- Bežimo iz grada. Uskoro će mrak.

Dunja i Ivan su ukrali čamac i veslali uz mirnu, pustu reku. Sunce se pelo sve više i od njega nije bilo spasa. Zato je Ivan, čim je procenio da su dovoljno odmakli, zaveslao prema drugoj obali – za svaki slučaj – i pokušao da nasuče čamac na plitkom delu, gde su bili mulj i blato. Uspelo mu je, ali svakako su morali da se uprljaju izlazeći iz vode. Jedva su izvukli čamac na obalu i prekrili ga granjem, šibama i travom, tako da je izgledao kao gomila nanesenog krša, koji reka više nije htela da nosi.

Otišli su dublje u žbunje i ubrzo izbili na čistinu koja je spajala obalu s kukuruzištem. Svako je uzeo po pet klipova, pa su nastavili kroz stabljike, idući sve više uzvodno, da bi se posle pola kilometra opet vratili do obale. Nigde nikoga nije bilo. Našli su drvo s najdebljim hladom, a Ivan je lako upalio suve grančice, pa su pekli kukuruz.

- Gde smo sad?

- Nemam pojma.

Dunja je dalekozorom pogledala u neodređenom pravcu, kao da je odatle mogla da spazi

bilo šta sem gustiša, kukuruza i reke.

Ćutali su kratko i jeli, pa je Dunja nastavila.

- I šta ćemo sad? Da džeparimo po tom selu?

Slegnuo je ramenima.

- Kakav je kukuruz?

- Nije slan.

- O, pa, izvini! Evo sad ću odmah da ti posolim!

Ivan se napravio kao da vadi slanik iz džepa, pa je majao rukom iznad Dunjinih klipova, kaobajagi ih soleći.

- Je l' dosta soli?

Dunja se smejala i jedva dolazila do reči.

- Nije! Još malo!

Ivan je zagrabio hrpicu prašine, pa je posuo po Dunjinom kukuruzu, koji je napola pojela.

- Majmune!

Pokušala je da otrese prašinu, ali kako se ona zavukla između svakog zrna, uhvatila je klip kao batinu i udarila njime Ivana po glavi.

- A tako!

Ivan je čučnuo i skočio na Dunju, golicajući je i valjajući se s njom po zemlji. Dunja je vriskala, ritala se, pokušavala i ona njega da golica, ali od sve jačeg smejanja nije mogla mnogo da uradi. Ivan je, slučajno, zakačio vatru nogom i opekao se. Prodrao se i odskočio u stranu, trljajući bolno mesto.

- Jesi li dobro?

Dunja je naglo prestala da se smeje, iako je i dalje bila crvena u licu, obraza mokrih od suza.

- Jebote! Opekao sam se!

Ivan je skakutao, pa se smirio i ispružio nogu. Pošto je samo oprljio dlake desnog lista, Dunja je nastavila da se smeje. Ivan se prvo durio, ali se ubrzo i on predao. Kad su se smirili, Dunja je načela novi klip, a Ivan je otišao do vode i umio se.

- Žedna sam.

- I ja. Ali nemoj da piješ iz reke.

- Kad ćemo do sela?

- Ne smemo pre mraka. Možda nas i tamo traže.

Dunji se selo činilo kao kutija šibica. Majušno. Možda je to samo bilo zbog debljeg mraka, koji je

bio lišen ulične rasvete i zvezda. Ivan je motrio na glavnu ulicu dobrih deset minuta, pre nego što je odlučio kako je bezbedno da se pomere iz uličice, pređu na drugu stranu i uđu u radnjicu. Kupili su dve velike flaše vode, pa hitro otišli do prvog ćoška, skrenuli u ćorsokak i u mraku zabačene džadice gutali u nedogled.

Otišli su, zatim, dalje niz ulicu, pa skrenuli u jednu od poprečnih. Dunja je pokušala da pročita nazive ulica, ali ništa nije mogla da vidi, takva je bila tmina.

Uskoro su prišli zgradi koja je bila kamuflirana niskim, austrougarskim kućama, tako da dok nisu ušli u hodnik, Dunja nije shvatala kako je to betonska trospratnica.

Prišli su vratima broj 3 i Ivan je pozvonio. Zvonce nije dalo nikakvog glasa, pa je pokucao; prvo stidljivo i jedva dodirujući belu farbu vratnice, a onda odlučnije, tako da je odzvonilo i u zgradi i unutar stana.

- Ko je?

Odjeknulo je negde iz dubine soba, a Ivan je prećutao. Dunja je stajala sa strane, plašila se, ne

znajući tačno zašto.

Otvorio im je stariji čovek, nepoverljivo odškrinuvši vrata tek toliko da može da proviri u hodnik. Čim je ošacovao njih dvoje, zalupio je vratima i čulo se kako ih zaključava.

Dunja je ćutala i motrila na Ivana. Učinilo joj se kako je on na tren potonuo, nestao negde duboko u sebi. Prenuo se, međutim, vrlo brzo, pokucao jače i jasno izgovorio:

- Tata, molim te.

Nepodnošljivo dugo vreme čekanja. Ipak, vrata su ponovo krcnula, pomerila se u stranu – ovog puta mnogo više otkrivajući od čoveka u stanu – i pred njima se ukazao Ivanov otac, stavljajući ruke u džepove.

- Šta hoćeš?

- Treba mi... Ovaj... Da prespavamo...

Matori je zakoračio ka Ivanu, odmerio ga, pa pogledao u Dunju i frknuo.

- Šta si sjebao?

- Ni-ništa.

- Ne puštam te dok mi ne kažeš.

Dunja je pogledala špijunke i ostala vrata.
Svaka kao da je disala, treptala k njima.

- Ne mogu ovde. Pusti nas da uđemo.

Ivanov otac još jednom pogleda u Dunju, pa odmahnu glavom.

- Ona neka sačeka napolju.

Ostavio je vrata otvorena, pa se pomakao u predsoblje. Ivan je pogledao u Dunju i klimnuo joj glavom.

- Budi ispred zgrade.

Za deset minuta, Ivan se pojavio na stazi koja je vodila od zgrade do igrališta i pokazao je rukom Dunji da mu priđe. Ona je odmah skočila i dotrčala do njega.

- Možemo večeras da ostanemo. Sutra moramo da palimo.

Kretali su se prema ulazu i stanu Ivanovog oca, ali se Dunji nije sviđala ta ideja.

- Šta ako nas nađu?

- Nemaju kako.

- Pa, čale ti je.

- Nikad nisam živeo sa njim. Mislim da nigde nije ni zaveden kao moj otac.

Dunja je začutala, a ćutao je i matorac koji ih je pustio u stan. Zaključao je vrata, kad su ušli u predsoblje, a onda otišao u dnevnu sobu i pre nego što je zatvorio staklena vrata, prolajao.

- Nemojte ništa da dirate. Ruke ću da vam polomim.

Dunja i Ivan su se smestili u sobici koja je čoveku očigledno služila kao ostava. Imala je krevet na koji su odmah legli. Ostatak sobe popunjavale su kamare stvari koje su nekad služile nekom životu. Prozor se jedva video od krša, kao i ulica iza njega, nebo i slaba mesečina.

Ivan se zavalio na jastuku, ruku iza glave i piljio u tavanicu koju bi, katkad, kao prelamajući trouglovi, prošarali farovi kola sa ulice. U sobi je bilo pretoplo. Dunja je pokušala da spava, ali nije mogla, pa je ustala, raskrčila stvari oko prozora i širom otvorila oba krila. U sobi je odmah postalo prijatnije, iako je vazduh i dalje bio lepljiv i ustajao.

- Šta ćemo sad?

- Videćemo ujutru. Ne mogu sad da razmišljam. Spavaj.

Dunjine oči su se odmah šćućurile iza kapaka i ubrzo su počele da se pomeraju, sanjajući.

- Budi se!

Ivan je bio tik uz nju, orošenog čela i napetog pogleda. Siktao je i Dunji je bilo jasno da se nešto dešava.

- Čuo sam ga da priča s pandurima.

Dunja je bila dezorijentisana, činilo joj se kako je spavala sat vremena ili godinu dana. Skočili su s kreveta i za tili čas iskočili kroz prozor na ulicu. Nije bilo nikoga i brzo su se pomerili tri ulice dalje. Stali su na ćošak s kojeg su mogli da vide zgradu i prozor. Ispred zgrade su se ubrzo parkirala policijska kola iz kojih su izašla dva uniformisana policajca. Rotacija je razbijala noć.

Begunci su potrčali niz ulicu i zaputili se tamo odakle su i došli – kukuruzište. Ukrali su još klipova da im se nađe, pa se probili do obale. Šetali su duže nego što im je prvi put trebalo; mrak je od njih sakrio čamac i njihovo sećanje o putu. Ipak, pošlo im je za

rukom da spaze šibljje ispod kojeg su sakrili plovilo. Demaskirali su ga i ubacili u vodu. Otisnuli su se niz reku. Ivan je veslao neko vreme, a onda je blaga struja prihvatila čun i sama ga nosila nizvodno.

Dunja se sklopčala, položila je obraz na skupljene šake i žmirkala u nebo. Ivan je odložio dasku kojom je veslao i legao kraj Dunje. Zagrlio ju je s leđa i shvatio je da nema skoro nikakav miris. Dunja ga je stegla, a on se još više priljubio uz nju, tako da joj se činilo kako ju je celu utisnuo u sebe i da su jedan stvor s dva-tri organa više nego običan čovek. Zaspala je vrlo brzo, mirna. A na horizontu je tamno nebo pljucnulo plavi štrc munje.

Bili su mokri do gole kože. Nisu ni pokušavali da se sakriju od pljuska. Hodali su uspravno, namršteni zbog kapi koje su im upadale u oči, zbog jakog vetra od kojeg su jedva disali.

Gacali su oblatnjavljenim putem koji je, kako je Ivan rekao, morao da vodi nekud. Ipak, posle dva sata šljapkanja, nisu stigli nigde. Nabasali su, doduše, na kamion pun rumenih svinja. Dunja je zastala i gledala vozilo sa sigurne udaljenosti, a Ivan je odlučio

da priđe i potraži pomoć.

Zadnji točkovi su se okretali u blatu i nisu uspevali da stvore dovoljno trenja da izvuku mamuta iz mulja. Kamiondžija je izašao iz kabine, glavu držeći duboko u ramenima. Prišao je delu sa stokom i izvadio dve letve od po metar i po. Bacio ih je u blato i pokušao da gurne ispod točkova.

Ivan nije čekao da mu se zatraži pomoć, već je, na veliko vozačevo čuđenje jednostavno prihvatio jedan kraj letve i pomogao je čoveku da ga zabiju između točka i blata.

- Hvala.

- Nema na čemu. Hoćemo i drugu?

Kamiondžija je klimnuo glavom, latio se letve i prišao drugoj gumi. Ivan je prihvatio zadnji kraj i iz sve snage gurnuo.

- Uđi u kabinu.

- Tu mi je i sestra.

Ivan je uzviknuo kroz pljusak, upirući prstom u Dunju. Čovek je pogledao devojčurka, pozvao je mahanjem ruke da priđe, pa pošao u kabinu.

- Neka ona uđe. Ti pokupi letve kad krenem.

Ubaci ih tu iza. Kod svinja.

Dunji je kamiondžija pomogao da se popne na suvozačevo sedište, pa je obišao kamion, seo za volan i pripalio motor. Kamion je štucnuo, pokrenuo se i navalio se na daske, pa se pomerio napred. Trtkao je kroz blato, polako napredujući. Ivan je uradio kako mu je vozač rekao, pa se jedva probio kroz blatište, do kabine.

- Svaka čast, mali!

- Hvala na vožnji.

- Jebem ti vreme. Dokle idete?

Dunja je pogledala Ivana, a on nije mogao ništa da izmisli, pa je oćutao i zagledao se kroz šoferšajbnu. Brisači su radili koliko su god brzo mogli, ali jedva da se nešto videlo ispred njih. Samo dva metra blata i sivilo.

- Treba da stignem do stoćne pijace. Trebalo bi da smo tamo za neki sat. Mada, po ovom vremenu, nemam pojma.

Džeparoši su ćutali. U kabini je bilo sparno i smrdelo je, a odeća im je bila neprijatno mokra i sve se cedilo s njih.

- Da niste mutavi?

Kamiondžija se nasmejao, na šta se Dunja rasplakala. Vozač ju je pogledao i začutio. Ivan ju je zagrlio i bez reči sačekao da suze prestanu. Posle minut-dva, pomakao ju je od sebe i pogledao u krvave oči.

- Jesi li okej?

Dunja je zaklimala glavicom, obrisala sline nadlanicom, pa se okrenula kamiondžiji.

- I mi ćemo na pijacu. A šta vi radite tamo?

- Prodajem svinje. Danas je stočna pijaca. Ali ko zna da li će da bude zbog nevremena.

Dunja je pogledala na sat kontrolne table i šmrknula.

- Tek je pola sedam.

- Znam. Ali kažem ti, ako ovako nastavi ceo dan, ništa od pijace. Što ti je lep dvogled. Odakle ti?

Vozač je pokušao s još nekoliko pitanja da sazna koga vozi i zbog čega, ali kad je shvatio da neće dobiti odgovore, prestao je da zapitkuje i dao se u pričanje sopstvenih anegdota. Neke su bile smešne, neke neprihvatljivo dosadne, ali su svejedno odvlačile

pažnju i trojka u kabini nije ni primetila da je kiša bila sve slabija; vetar je prestao da šišti; sunce se promolilo.

Uličice sela u kojem je bila pijaca bile su ispunjene prodavcima stoke i živine. Ljudi su prodavali i voće i povrće na malim, improvizovanim tezgeticama uz put. Bilo je da se kupi i alkohola i sokova. U jarkom suncu, šarenišu ljudi i životinja, Dunji je sve to ličilo na vašar ili karneval.

Kamiondžija se parkirao na velikoj poljani, na kojoj su ljudi prodavali životinje. Dunja i Ivan su se još jednom zahvalili i otišli.

- Ovo mesto je strava. Možemo dosta da zaradimo.

- To sam i ja mislila.

Dunji su se oči caklile od toliko potencijalnih džepova punih novca.

- Ne treba da budemo alavi. Treba da skupimo dovoljno da preživimo danas i da imamo malo u šteku. Za kartu ili tako nešto.

- Kakvu kartu?

- Autobusku. Otkud znam. Treba da smislimo gde ćemo. Ali neću ovde da se zalećem. Kapiraš?

Dunja se smešila i odmahivala glavom, a Ivan joj je šakom pokvario frizuru, pa joj pokazao glavom da ga prati. Uvukli su se u najveću gužvu, tamo gde su se ljudi tiskali sa stokom, jedva mimoilazili između kaveza punih pilića, morki, guski, ćurki, zečeva, kućića. Radili su svako za sebe jer nije bilo potrebe ni za kakvom kontrom ili odvlačenjem pažnje - bilo je dovoljno tesno i ljudi nisu bili oprezni.

Ivan se lako kretao, lišavao svet novčanika i novca, nestajao u moru lica koja su se uvek činila kao da se ponavljaju. Dunja se trudila da bude uvek malo iza njega, nije ga pratila, ali joj je njegovo prisustvo davalo samopouzdanja da pelješi slobodno i lako.

Iznenada, Dunja je osetila kako joj je neko stegao desni ručni zglob i jako je okrenuo u stranu. Našla se licem u lice s nepoznatim čovekom. On je klimatao glavurdom, dok joj je drugom rukom pokazivao značku. Uzvikivao je nešto, ali Dunji je samo pištilo u ušima. U trenu, izgubila je svu hrabrost, koju joj je lak posao ulio u žile. Nije znala šta da radi. Nečija šaka se pojavi na policajčevom ramenu i on se okrenu da vidi ko je to. Ivan je stajao iza njega,

pljunuo ga je u lice i ošamario. Policajac je odmah pustio Dunju i ustremio se na Ivana, ali ovaj ga je sačekao spreman i šutnuo u međunožje. Svet oko njih jedva da je shvatao šta se dešava. Krug – kao ring – polako se pravio oko njih, ali niko ništa nije radio, do tupog gledanja.

Ivan je iskoristio to što se policajac bacio na kolena. Kao i ranije. Uhvatio je Dunju za ramena i prodorno je pogledao.

- Slušaj. Beži sad. Brzo beži. Nađemo se kod ulaska u selo za koji sat.

Dunja nije ništa činila. Policajac se pridizao, izvadio je toki-voki iz džepa i nešto pričao u njega. Ivan je prodrmao Dunju i ponovio joj.

- Beži!

Dunja se zaletela u rulju i nekako probila kroz zbunjena tela. Ubrzo se našla daleko od ringa, trčala je slobodno, ni sama ne znajući kuda će. Kad je ocenila da je pobegla dovoljno daleko, okrenula se da pogleda šta se dešava s Ivanom. Dvogledom je dobro mogla da vidi kako ga policajac s još jednim čovekom juri preko poljane. Ivan je držao odstojanje, a onda kao

da je namerno usporio. Uzmicao je sve sporije, da bi na kraju sasvim stao i pustio da ga dvojica svale na zemlju. Bilo joj je mučno da gleda šta mu rade, pa je sklonila dvogled s očiju i umesto njega obesila suze.

Plakala je glasno, hodajući što dalje od sela, pokušavajući da nađe put doreke, bez jasnog plana gde ide.

S njive je čula urlik policijske sirene. Brzo je uprla dvogled prema zvuku. Na zadnjem sedištu patrolnih kola, poslednji put u životu, videla je Ivanovo izubijano, nasmejano lice.

PESAK VRUĆ KAO STAKLO

Napustili smo grad, prošli kroz dva prigradska naselja i dokopali se auto-puta koji je na kraju trebalo da nas dovede do mora. Avgust je bio sparan i vreo, ali krenuli smo u pola šest ujutru. Sunce se nije videlo, no bilo je svetlo. Plavičasto. Čak prohladno. Tata je vozio, iako sam ja htela da budem za volanom. Pogledao me je, namigivao i smeškao mi se. Torbe su bile u gepeku. Zadnje sedište je zjapilo prazno. Delovalo je preteće, tako crno i nepopunjeno.

- Možeš da se ispružiš iza.
- Nisam umorna.
- Ne moraš da spavaš. Samo da se ispružiš.
- Neću. Kao da sam u taksiju.

Nasmejao se. Pucnuo prstima i pokazao na kasetu. Otvorila sam je i prelistala futrolu s diskovima.

Bili su označeni ljubičastim markerom, oblastim, nežnim rukopisom.

- Šta ti se sluša?

- Zna se.

Bilo mi je dosta svega toga, ali nisam htela da mu kvarim ugođaj. Sve je moralo da bude kao i ranije. Pronašla sam CD na kojem je pisalo *domaćica* i stavila ga u plejer. Auto je usrkao presijavajuću ploču i u kolima su se porvali ex-yu nostalgija i huk vetra s otvorenih prozora.

Iako smo zujali 140 na sat, promaja više nije mogla da nas rashladi. Sunce se uspelo visoko i pržilo nas kao mrave pod lupom bezobraznih dečaka. Zatvorili smo prozore, uključili klimu, a ja sam to iskoristila da utišam muziku.

- Ne sviđa ti se?

- Preglasno je. Hoćeš sendvič?

- Neću sad. Znaš gde se jedu sendviči.

Pokušala sam da se nasmešim, ali mislim da je to više bila grimasa nego toplo izvijene usne. Klimanje glavom je, ipak, potvrdilo razumevanje.

Stali smo kraj izvora, nasred planine. Tata i mama su mi uvek pričali kuda idemo, šta vidimo na levom, a šta na desnom prozoru, šta je ispred nas. Slabo sam pamtila. Nisu me zanimale te stvari. Nikad. Tata nije prestajao. Sve mi je opet objašnjavao, mljackajući bananu i grickajući štapiće koje sam mu stavljala u usta. Ipak, znalo se gde se staje za sendviče.

Malo odvajanje kraj puta bilo je prazno. Kamen od kojeg su lokalci napravili česmu, metalna cevčuga, koja izvire iz brdašca i voda što leči slepe, bolesne, nerotkinje i sve fališe ovog sveta.

Očekivano, rasplakao se. Čula sam ga jutros kako rida u svojoj sobi i znala sam da će - kao mrvica hleba - ostavljati svoje suzice duž celog puta.

- Izvini.

- Hoćeš maramicu?

Odmahnuo je glavom. Izduvao je nos i obrisao oči salvetom od sendviča. Razmazotina majoneza mu je ostala na obrazu. Prsla sam u smeh, a on me je gledao poput zbunjenog deteta. Palcem sam mu obrisala majonez, pokazala mu prst i polizala ga. Smejao se i on.

Došlo je vreme za strani rok.

Stali smo još dva puta, pre granice; ja da piškim, pa on da piški. Na graničnom prelazu je bila gužva, potrošili smo sat i po vremena i ispržili se u usijanom automobilu. Odmah posle granice smo stali na prvoj pumpi da dopunimo gorivo.

- Hoćeš ti da voziš?

Položila sam još pre dve godine, ali tata mi nije verovao. Stalno je komentarisao saobraćaj oko nas i mudrovao je kako najbolje da se prestrojim, da ne prebacujem tako naglo iz brzine u brzinu i još koješta.

- Hoćeš ti da voziš?!

Nisam više mogla da izdržim, breknula sam se, a on je prihvatio to kao dobronamernu kritiku, pojačao muziku i zapiljio se kroz prozor.

Stali smo još jednom, da se proteglimo i popijemo malo vode. Zamenili smo mesta.

- Sad kreću serpentine. Bolje ja da vozim.

Kao da je predvideo da će nešto da se desi: na jednoj od krivina, baš u trenutku kad se more pojavilo, daleko u podnožju planine s koje smo vijugali nadole,

kamion je zaobilazio trojicu biciklista i zamalo nas udario. Tata se povukao koliko god je mogao uz kamenu ivicu, zaštićenu žicom protiv odrona. Trubio je, ali kamion je nastavio i za centimetar nas promašio. Ostali smo čitavi, ali tata je pobesneo. Urlao je i udarao levicom po volanu, a kad se smirio nastavio je da gundā. Njegova besna pitanja upućena meni (da li sam dobro, da li sam videla šta se desilo, da li mogu da verujem, da li sam zapamtila tablice, itd.) bila su njegove psovke, na koje nisam odgovarala, već sam klimala glavom, gledajući ispred sebe, očekujući novi užas. Katastrofa nije pretila više spolja, već iz enterijera. Tata je usporio, odvojio se na uzanoj izbočini kraj puta, ugasio motor i zaplakao. Sakrio je lice u šake, ali toliko jako je sve to proživio da su mu se uši i vrat zacrveneli, a kroz prste i dlanove probijale su se bale i suze.

Pustila sam ga da se primiri i tek kad je ridanje zamenilo tiho cviljenje, oprezno sam ga zagrlila, mazila po glavi i tešila.

- Izvini. Molim te. Samo ti pravim sranja.
- Ne izvinjavaj se. Sve je u redu.

- Nije mi jasno zašto ne mogu da paze.

Slegnula sam ramenima, ponudila mu maramice i pogladila ga po vreloom, mokrom obrazu.

Smirio se i nastavili smo put ćutke. Bossa nova je izvisila i bila sam pomalo zahvalna kamiončetu što sam zbog njega bila pošteđena poslednje muzičke etape.

Odseli smo u pansionu u kojem smo odmarali svake godine. Letovanja su bila religiozno poštovana u mojoj porodici i ma kakva situacija s parama bila u kući, uvek se nalazilo za tih deset dana.

Priobalje se dosta promenilo za poslednjih desetak godina. Mnogo više smeća u moru i na obali, mnogo više cene, a paradoksalno mnogo manje mesta na plažama.

Žena koja iznajmljuje sobu najednom mi se učinila jako starom. Za tih godinu dana našeg odsustva uspela je da postane baba. Pamtim je kao lepu, čak zgodnu, s crnom kosom u kojoj poput traka od soli ponosno nosi sede. Zato je skoro nisam prepoznala. Cela kosa joj je bila sivkasta. Kесе ispod očiju otežale i otečene. Svuda po telu su joj se pojavile staračke

pege. Ipak, bila je živahna kao i ranije, prijatna do neprijatnosti i pričljiva.

Presvukli smo se, zgrabili peškire i kremu - spakovali smo ih na vrh kofera - pa se odmah spustili dugačkim, kamenim stepenicama do najbližeg kupališta. Sunce je tuklo nemilosrdno, na plaži je bilo pusto, ali nas nije bilo briga. Bacili smo stvari na šljunak i zagacali po slanoj vodi.

- Nešto mi je bljutavo more.

- Ti si bljutava!

Tata me je prskao, a ja sam se bezuspešno branila šakama. Onda sam uskočila cela, zaronila do dna i zaplivala. Otvorila sam oči. Bilo je mutno, puno čestica i sitnih predmeta. Izronila sam, zbacila rukama kosu na potiljak i treptala, hvatajući vazduh.

- Peći će te oči.

- I tebe će.

Skočila sam na tatu i pokušala da ga potopim. On se opirao, a onda sam osetila kako mu jedna noga posustaje, pa sam se cela popela i oslonila na njega, dok nije odustao. Bila sam na njemu, a on je čučnuo u plicaku i svom snagom se otisnuo o dno,

katapultirajući me metar i po od sebe. Kad sam izronila, zatekla sam ga zacenjenog od smeha. Ceo se presijavao od kapi vode u koje je prodiralo sunce i rasprskavalo se u svim pravcima. Bio je srećan, ja takođe, pa sam prišla i zagrlila ga. Ostali smo pribijeni, sve dok se nismo osušili. Poljubio me je u teme. Najednom, odbrojao je do tri, pa me, zajedno sa sobom, potopio u vodu.

Raspakovali smo se, dremnuli i onda pošli da ručamo-večeraemo. Jeli smo u ribljem restoranu, odmah kraj obale. Tu bismo uvek jeli. Sezonski kelneri su se menjali svake godine, ali gazda je bio isti, znao nas je, pa je prišao da se pozdravi. Izgovarao je ugodne reči, kao ranije naučene ili, prosto, hiljadu puta već izgovorene, tako da ako je ikada i verovao u njih, nije zvučao ubedljivo.

Jeli smo i prošetali se gradom. Jek sezone, gomila sveta, klinci koji jurcaju tamo-amoo, kafići i restorani prepuni, s plaža graja i gitare, osvetljene jahte s kojih trešti muzika. Možda zbog puta i umora ili sunca tog dana - na plaži smo ostali preko dva sata - ali sve mi je to bilo previše. Vrtelo mi se u glavi

i bilo mi je muka.

- Ko zna od kad im je bila ta riba.

- Nije od ribe. Samo hoću da spavam.

Tata se smestio u sobi s bračnim krevetom, a ja na krevetu u dnevnom boravku-trpezariji. Njemu nije bilo do spavanja, brinuo se za mene, ali posle hiljaditog *Okej sam, pusti me da spavam* ipak je uzeo tablet i gledao seriju u svojoj sobi, dok i sam nije nestao.

Narednih dana mučnina je izostala, iako se nisam radovala večernjim šetnjama, buci i tarenju o gomilu u prolazu.

Rano smo ustajali, kratko doručkovali i spuštali se do plaže. Obilazili smo sve plažice, koje nam je mesto nudilo. Tako smo radili svake godine. Kao da je ta uvala od dva i po kilometra pružala previše mogućnosti. Jedino nismo išli na betonirane plaže jer one, kako je tata tvrdio, nisu plaže. Plivali smo do bove i nazad, takmičili se ili leškarili u vodi, obgrlivši kanap i plastične plovke. Poneli smo maske i disaljke, pa smo gnjurili, ali more je bilo previše prljavo da bismo uspeali da išta vidimo.

- Gde se mi kupamo!

- Sutra idemo kolima malo dalje.

To smo i ranije radili. Ne zbog prljavštine, već da bismo uspeali da nađemo plažicu na kojoj smo mogli da budemo sami. Ili barem dovoljno sami.

Na plaži, naravno, nismo bili jedini, ali se barem nismo gurali s drugima. Zahvaljujući morskoj struji ovde nije bilo đubreta. Sitan šljunak i na obali i u moru. Klizave stene pune pilepaka i račića. U okolini dovoljno drveća da ima debelog hlada. Majušni bar s tihom muzikom, hladnim pićima i ledenim sladoledima.

Ronili smo u nedogled, skupljali razne trofeje i pokazivali ih jedno drugom kad bismo izronili. Žive rakove s domoškoljkama smo odmah vraćali u vodu, a prazne oklope školjki smo čuvali kao jedine trodimenzionalne uspomene s mora. Tata je poneo i foto-aparat, pa je škljocao pučinu, plažu i mene, a na kraju je zamolio i neku ženu da nas zajedno uslika, dok stojimo na steni usred vode.

- Pa ne mogu da verujem!

- Ni ja!

Stara tatina i mamina prijateljica Tijana. Viđali smo se samo na letovanjima, neplanirano, ali kako smo odsedali uvek kod iste žene u čijoj zgradi je njena porodica imala stan, bilo je neminovno da naletimo jedni na druge.

- Nismo vas videli u zgradi. Nemoguće je da smo se mimoišli.

- Ne stanujemo više tamo. Tu sam samo sa sinom. Razvela sam se.

Tata je zaklimao glavom. Videla sam kako je ustreptao: nije znao gde će s rukama, adamova jabučica mu je igrala, a očima je nervozno tražio nešto na šta bi skrenuo priču.

- A vi? Odseli ste na starom mestu? Gde vam je...

- Samo smo mi ovde.

- Znači i ti si se razveo.

- Ne. Ovaj. Ne.

Neprijatna tišina je kratko trajala jer se ubrzo pojavio njen sin Maj. Pozdravio se s nama i pohvalio se kako je uhvatio malu hobotnicu. Svi smo se okupili oko njegovih dlanova i treptali ka životinjici koja je

lepila pipke oko prstiju-rešetaka.

Maj je ranije bio sladak. Sad je bio sladak i razvijen. Šta god da je radio poslednjih godinu dana, prijalo mu je.

Tata je uslikao morsku živuljku, pa smo je vratili nazad u plićak.

Ceo dan proveli smo zajedno na plaži. Kao da drugačije ne bismo mogli da dokažemo poznanstvo, prineli smo peškire jedni drugima, delili užinu i svi skupa otišli na sladoled. Tata je, najzad, živnuo.

Oni su odseli vrlo blizu našeg smeštaja, pa smo se družili i u gradu: išli smo zajedno na večeru, a preko dana bismo isplanirali kuda ćemo. Vozili smo se našim kolima jer su Tijana i Maj došli avionom.

Bilo mi je prijatno da provodim vreme s njim. Mislim da sam se i ja njemu odmah svidela. Ili sam mu se sviđala odavno, ali je tek sad bio ohrabren mojim odobravanjem svega što on radi. U potpunosti mi je skretao pažnju s našeg morbidnog puta, gde smo zacrtali da sve činimo kao i ranije.

Napravili smo večeru kod nas u pansionu, a čim je Maj stavio poslednje parče ribe u usta,

predložila sam mu da odemo na svirku.

- Ko svira?

- Da li je bitno?

Ostavili smo tatu i Tijanu i brzo se izgubili u noćnoj vrevi. Grad je najednom pulsirao i sva lica s ulice činila su se prijateljski nasmešena.

Na tvrđavi smo popili pivo, kratko se iskakali na koncertu, pa se pokupili i zaputili do prvog supermarketa.

Negde na pola puta, Maj me je uhvatio za ruku, ni ne gledajući me, kao da je samo želeo da bude siguran da me neće ostaviti iza sebe u gužvi. Pustila sam da me kratko vodi, a onda sam naglo stala, njega je to iznenadilo; ali moj brzi poljubac je izgleda predvideo jer me je sasvim opušteno prigrlio i nastavio da ljubi i mazi po glavi i obrazima. Gledali smo se sekund-dva i smeškali, a onda nastavili kroz gužvu, došli do radnje gde smo uzeli limenke piva, pa otišli na šetalište.

Ruku ja *njemu* nisam ispuštala, pa smo tako stopljeni i bez reči, bazali obalom, tražeći najbolji štek na kojem ćemo moći da se smestimo. Naišli smo na

mesto na samoj ivici grada. Tu se kej nastavljao do narednog naselja, ali nije bilo previše ljudi; svetlo je dopiralo samo od meseca, a stene su čuvale plažu od pogleda.

Spustili smo se niz kamenčine i iznenadili se kad nikog nismo zatekli. Plažica je bila peskovita i tlo je i dalje bilo prijatno toplo. Skinula sam espadrile i zabila stopala u pesak, a Maj nam je otvorio po limenku i nalaktio se, hvatajući pesak u šaku i puštajući da mu curi između prstiju. Pričao mi je o svom ocu i o svojoj majci, a ja sam njemu prećutala sve i uživala slušajući njegov pomalo dečaćki glas. On nije insistirao; čuo je, verovatno, od Tijane šta se desilo s mamom i nije hteo da kvari izlazak.

Više se ni ne sećam o čemu je pričao, ali ponovo sam ga poljubila. Maj je nastavio da me ljubi. Osetila sam kako se malčice izvija, zverajući unaokolo da vidi da li nas neko posmatra. Zatvorila sam oči i približila mu se. Zavukla sam mu ruku ispod majice, sladila se čvrstim grudima i stomakom. Maj me je milovao po glavi, grickao po usnama i vratu, a ja sam mu dala do znanja da može i više,

tako što sam podigla nogu i spustila rub haljine sve do gaćica. Nije žurio i to mi se svidelo. Nežno me je ljubio i mazio po celom telu, a ja sam uzvrćala. Osetila sam kako mu se digao i pokušala sam da mu otkopčam šorts, ali nije išlo. Nasmejali smo se, kratko, on je izvukao dugme iz obrubljene rupice, pa smo nastavili nesmetano da se skidamo i ljubimo. Nikad se ranije nisam jebala na plaži. Nebo koje sam videla kao okrajak iza njegovog uha, sazvežđa, Mesec, pesak koji se pomerao podamnom kad god bi se on jače prislonio uz moje telo, naterali su me da drhtim i da mu se sve više i više dajem. Bila sam iskreno nesrećna, kad se izvukao iz mene i svršio u pesak između mojih nogu. Odmorili smo kratko, popili malo piva, pa se ponovo mazili i ljubili. Ovog puta mu nisam dala da tako lako pobegne. Popela sam se na njega i preuzela kontrolu, a kad je zamrmljao kako će uskoro da svrši, polako sam se izdigla, spustila do njegovih kukova i pokupila to malo ejakulata jezikom. Ne mogu da procenim koliko smo tu još ležali, pijuckali i pričali. Držali smo se u naručjima, kao da je to bio jedini način da se ne raspadnemo.

- Ovaj.
- Da?
- Piški mi se.
- Smeh.
- I meni.

Osvrnuo se, namignuo mi i tako golišav potrčao u vodu. Gledala sam kako mu se mišići leđa pomaljaju pri zamasima i guzovi poskakuju, a kad se bacio u slabe talase, ustala sam i potrčala za njim. Bilo je prijatno kupati se noću. Voda topla i mirna, a to što je bila crna i sasvim neprozirna izazivalo mi je jezu koja je prijala. Prskali smo se, brčkali, ljubili i davili, a onda smo se još jednom jebali u vodi. Kvazibestežinsko stanje mi se svidelo. Činilo mi se kao da letim na njemu, ali jadni Maj je teškom mukom održavao ravnotežu i čak se dva-tri puta zateturao, pa smo se smejali i odlučili da je možda bolje da prestanemo. Zagrlio me je, nežno, ljubeći me u teme. Vratili smo se do naših stvari, završili sa pivom, obukli se i pošli natrag.

Dok smo se pentrali prema šetalištu, videla sam zvezdu padalicu, ali nisam rekla Maju; delovalo

mi je kao da bi to bilo previše.

Na keju i u gradu više nije bilo toliko sveta. Mobilni nisam ponela. Činilo mi se da smo na plaži bili celu večnost. Verovatno i jesmo.

Dopratio me je do pansiona. Prozori dnevnog boravka gledali su na ulicu i svetla su bila ugašena. Nije hteo da uđe jer je Tijana verovatno već otišla kući, a tata spavao. Ljubili smo se u haustoru, a onda je otišao.

U smeštaju je bilo tiho. Hodala sam na prstima neko vreme, a onda sam shvatila da tata nije tu. Sudovi su bili oprani i kreveti namešteni. Prazna flaša viskija u kanti za đubre.

Pogledala sam na sat: prošlo je tri. Pozvala sam ga, ali mobilni mu je vibrirao na nahtkasni. Kako sam prekinula poziv, tako sam čula buku iz hodnika. Mumlanje je nadjačavalo siktanje. Pogledala sam kroz špijunku i videla tatu kako se raspravlja s nekom ženom. Pokušavali su da budu tihi, ali u gluvo doba noći to im nije polazilo za rukom. Otvorila sam vrata, istrčala u hodnik i stala između njih.

- Šta se dešava?

Tata je obesio pogled i zakucao ga za tačkasti pod, a žena je nastavila da brzo tskska. Uspela sam da joj objasnim da sam mu ja ćerka, a ona je meni onda - ne bez slasti - rekla kako je moj tata njoj ostao dužan trideset evra. Tata je sve vreme ćutao, oslonjen na zid kraj prekidača za svetlo. Smrdeo je na alkohol. Usne su mu bile mokre od bala.

- Sačekajte ovde.

Pošla sam nazad u sobu, zatvorila vrata i zaključala. Uzela sam iz komode trideset evra, vratila se u hodnik i platila joj. Žena se uverila da je dobila koliko je tražila, opsovala nas, pa odškljocala štiklama iz zgrade.

- Izvini.

Ništa mu nisam rekla. Uхватила sam ga za ruku i povelа u sobu. Čim je ušao, pripala mu je muka, pa sam ga prinela sudoperi gde se istresao. Pustila sam hladnu vodu iz česme, oterala žuč u slivnik, umila ga i pokvasila mu glavu i vrat.

- Hajde da se istuširaš.

Nije se opirao. Kao bolesna životinjica, puštao je da upravljam njegovim telom, u nadi da će mu od

toga biti bolje. Stavila sam tuš na držač, uperila ga u njega i brzo pustila hladnu vodu. Jauknuo je, a onda mu se malko razbistrilo, pa je, iako drhteći i trpeći, pustio da mu se mlaz sliva svuda po licu i telu.

- Doneću ti suve stvari.

Kad sam se vratila u kupatilo, već se brisao peškirom.

- Tata, bre! Što nisi sačekao?!

Trudila sam se da ne gledam u njegovo nago telo koje je sporo tapkao peškirom. Ostavila sam mu gaće i majicu na vodokotliću, pa izašla i zatvorila vrata. Sedela sam za trpezarijskim stolom, kad je izašao iz ve-cea i u prolazu me pomilovao po glavi.

- Izvini. Moram da spavam.

Čula sam ga kako se skljkao na krevet. Pokrila sam ga i zatvorila vrata, pa se presvukla i legla da spavam. Napolju praskozorje. Šum. Škripa vratnice i šapat.

Dogegao se do mog kreveta i seo na ivicu. Bila sam okrenuta k njemu, ali ga nisam gledala - piljila sam u sve jasniji dan.

- Ne mogu tamo da spavam.

- Nije ti dobro?

- Ne. Samo ne mogu da spavam sam.

Pogledala sam ga. On je netremice gledao u mene i slegnuo ramenima.

- Nisam je ni pipnuo. Ali rekla je da je izgubila vreme. Zato je tražila pare. Nije htela da me ostavi na miru.

Pomerila sam se u stranu, uza zid, tako da je imao mesta da legne pored mene. Otkrila sam se i delom frotira ga ušuškala uza se. Uхватио mi je ruku i prigrlio je svojom uz grudi.

- Volim te.

- I ja tebe.

Mogla sam da osetim sve mirnije otkucaje srca. Uskoro je zaspao. I meni su kapci bili sve teži, uprkos sve jačem svetlu. Mozgala sam: kad ustanemo, biće mamuran, a ja ću napraviti doručak, kafu i dati mu aspirin da ga prođe bol u glavi. On će mi se izvinjavati, a ja ću ga poljubiti u teme i reći mu da ne brine. Otići ćemo na plažu. Svež vazduh i so će mu prijati. Tamo ćemo sresti Tijanu i Maja. Biće nam lepo. Baš kao nekad.

KRAJ RASPUSTA

Kad smo se vratili s mamine daće, tata je već bio pijan. Jedva pogađajući dvosed u dnevnoj sobi, izgovorio je reči koje nikad neću zaboraviti: *Vi niste moja deca.*

Stojan, moj brat blizanac i ja nismo znali šta to znači, ali smo se dogovorili da ne pitamo njega, već strica, koji je radio kao inspektor u gradskom MUP-u.

Stric je bio iznenađen pošto smo se pojavili kod njega u kancelariji, dan posle sahrane. Mislio je da se nešto desilo, a kad smo mu potvrdili da nije i rekli šta smo čuli, prebledeo je.

Vrteo se po kancelariji, pokušavajući na sve načine da nas izbaci napolje, ali Stojan je bio uporan, ne prestajući da postavlja pitanja. Moja ćutnja je, rekla bih, delovala još gore na stričevu savest.

Stric je odnekud izvukao flašu žestine i čaše. Sipao je, kad mu je zazvonio mobilni. Morao je da se hitno javi zbog slučaja. Videlo se da mu je laknulo što su nekog ubili. Rekao nam je da ga nazovemo uveče; kako ćemo tad da popričamo o svemu.

Ceo dan smo proveli u stanu, razmišljajući i raspravljajući čija smo to deca.

Tata se vratio kući tek oko šest uveče. Celog dana je bio nedostupan. Nije nam ni poruku poslao. Ovlaš se pozdravio s vrata, zatvorio u spavaću sobu i pojačao ton televizora.

Stojan i ja smo se našli sa stricem u devet uveče, u kaficu blizu policijske stanice. Stric je nervozno vrteo paklicu cigareta, pušio i pijuckao rakiju. Bilo je leto. Dan se tek smirivao.

Pokušao je da priča o nečem drugom, ali naša mrtva lica dala su mu do znanja da ne može da vrda.

Potvrdio je, najzad, ono za šta smo se plašili da je istina. Rekao je da naš tata nije naš tata. Pravi otac nam je neki Miloš Lišin, koji stanuje u drugom gradu. Živi daleko, u. Ali to je sve što zna. Meni se učinilo da krije još dosta događaja iz prošlosti. Stojana

jeanimalo zašto nam to ranije nisu rekli? I ko je taj Lišin? I gde tačno živi? I da li stric može da nam nabavi adresu?

Kad smo se vratili kući, tata je spavao, a Stojan i ja smo iskoristili njegovu oduzetost da pričamo celu noć. Pre nego što se sasvim razdanilo, dogovorili smo se da ćemo naći Miloša Lišina i saznati istinu.

Tata je prestao da se obeznanjuje po ceo dan, počeo je da odlazi na posao. Pio bi samo uveče, umereno.

Stojan i ja sačekali smo prvu subotu. Šparali smo novac za sladolede cele nedelje. Uz našu slabu ušteđevinu, to je bilo dovoljno za hranu, piće i karte do.

Sva sreća, prezime Lišin nije često, pa smo preko interneta našli samo trojicu ljudi, naših mogućih očeva. Jednog smo kontaktirali i pristao je da se nađe s nama, pošto smo slagali da pišemo članak o njegovoj poeziji. Drugi je nestao. Iza njega je postojala samo gomila pogašenih profila na raznim društvenim mrežama. Treći je bio ponosan na svoj posao, dovoljno da celom svetu otkrije gde radi. Njega ćemo lako naći.

Autobuska stanica bila je blizu kafane u kojoj je trebalo da se sastanemo s prvim Milošem Lišinom. Stojan je pratio uputstva s telefona i brzo smo dospeli do lokala. Kelner i pijanci su nas gledali znatiželjno, ali niko nam ništa nije rekao. Pošto smo naručili sokove i porciju pomfrita, svi su nastavili sa svojim ustaljenim poslovima; prevrtali novine, piljili u prazno, pili.

Miloš Lišin je kasnio. Stojan i ja smo pričali o tome da li će barem malo da liči na nas. Odnosno, mi na njega. Oboje smo povukli na mamu. To je bilo očigledno svima koji su poznavali nju i nas. Stoga nije bilo šanse da ga prepoznamo po sopstvenim likovima.

Niski, proćelavi čovek s crnim rancem na leđima nam je bojažljivo prišao. Nismo ga ni primetili, dok nije preglasno pitao da li smo mi Stoja i Stojan.

Upoznali smo se, naručili piće, pa se neobavezno zapričali s Milošem Lišinom, lupetajući nešto o njegovoj poeziji. Iz ranca je, kroz pet minuta, izvukao desetak svojih knjiga, podelio nam ih i rekao da ih je sve potpisao. Stojan i ja smo vrteli listove, ovlaš prelazeći očima po posvetama, preznojavajući se od pitanja koje je trebalo da postavimo.

Miloš Lišin je otvorio usta kao da će nešto da kaže, pa se nasmejao. Kad ga je napad prošao, naručio je još jedno pivo i dugo nas gledao. Stojan je bio odlučniji, pa ga je prvi pitao da li je ikad bio s našom mamom. Lišin nas je ubeđivao kako nikad nije upoznao našu mamu. Tvrdio je i da nikad nije bio u.

Odmah sam mu poverovala. Stojan nije. Želeo je da zna kako možemo da budemo sigurni da nas ne laže. Miloš Lišin je slegnuo ramenima, smeškajući se:

- *Ne možete.*

Popio je pivo, a kad se uverio da smo mi njega lagali, besno je pokupio knjige sa stola, potrpaio ih u ranac i otišao. Mi smo sedeli zblanuti. Nismo znali kako da reagujemo.

Stojan i ja smo platili, pa se zaputili ka geodetskoj firmi u kojoj je radio drugi Miloš Lišin.

Sekretarici smo objasnili ko nam treba, a kad nas je pitala zašto, ućutali smo. Nije htela da nas pusti, dok joj ne kažemo. Utom, čovek je prošao hodnikom, pričajući telefonom. Izgovorio je svoj mejl u slušalicu: miloslisinetmejltackakom. Potrčali smo k njemu, a

sekretarica je krenula za nama.

Miloš Lišin je zbunjeno gledao čas u nas, čas u sekretaricu, koja nas je uhvatila za majice i pokušala da izgura napolje. Stojan je urlao, a ja sam zaplakala. Ako smo mogli nešto da sa sigurnošću kažemo tog dana, to je da je Miloš Lišin bio slab na ženske suze. Odmah je rekao sekretarici kako je sve u redu. Poveo nas je sa sobom u kancelariju, tešeći nas milovanjima po potiljcima. Poželela sam da nam je on pravi otac.

Dao nam je vode da se smirimo, a onda nas pitao da li želimo još nešto da popijemo. Umesto odgovora, Stojan je ispričao zašto smo se našli u.

Miloš Lišin se zavalio u stolici. Zagledao se u sto pred sobom, a onda je ustao, zatvorio prozor i upalio klimu. Komentarisao je kako mu je vruće, vrteći se po kancelariji sve užurbanije. Klima-uređaj je brzo ohladio malu prostoriju, ali Miloš Lišin i dalje nije mogao da se smiri. Išao je gore-dole, u krug oko stola; čas bi se nalaktio na policu s fasciklama, čas bi seo na sto, sve vreme trućajući kako mu je vruće i pitajući nas da li je i nama tako vruće.

Meni je, čak, bilo hladno.

Najednom, Miloš Lišin se uhvatio za glavu. Postao je težak, svaki pokret delovao je kao usporen film. Jedva se dovukao do stolice i sručio u nju. Onda je pao na sto i nije se pomerao.

Stojan je otrčao po sekretaricu, a ja sam tupogledala u telo pred sobom. Nisam znala da li je i dalje živ. Pomislila sam kako liči na mamu. Zatekla sam je u sličnom položaju.

Hitna pomoć je odvela Miloša Lišina, a sekretarica je siktala na Stojana i mene. Želela je da zna šta smo mu to uradili. Pretila je da će zvati policiju. Stojan ju je odgurnuo, povukao me je za ruku i krenuli smo niz ulicu, dalje od geodetske firme. Sekretarica je išla za nama i pretila, pokazujući mobilni telefon kojim je, kao, htela da pozove policiju. Meni je dozlogrdilo. Bila sam umorna i uplašena. Htela sam da već jednom saznam istinu, po koju sam došla u. Okrenula sam se k sekretarici, otela joj mobilni iz ruke i zafrljačila ga iza nje. Sekretarica se osvrnula za mobilnim, vrisnula kad je videla kako se lomi, a to je bilo dovoljno za Stojana i mene da pobegnemo.

Primirili smo se u parkiću. Seli smo ispod drveta, kraj male fontane. Hladovina i hladna voda su nam prijali. Stojan je otišao do pekare i vratio se s pecivima i još vode. Kad smo se okrepili, proverili smo gde se nalazi hitna pomoć i otišli tamo.

U hitnoj pomoći su nam rekli da su Miloša Lišina odmah odvezli u bolnicu. Otišli smo do gradske bolnice i lagali da smo deca Miloša Lišina. Iako to niko nije doveo u pitanje, rekli su nam da sad ne možemo kod njega jer je pod sedacijom. Imao je slab srčani udar.

Ispred bolnice nas je zaustavio čovek koji se predstavio samo kao Miljković. Pitao nas je da li smo mi deca Miloša Lišina. Ja sam zinula, a Stojan je spremno nastavio da laže. Pošto je čuo potvrdu, Miljković se široko osmehnuo. Rekao nam je da su deca Miloša Lišina odavno mrtva. Stojan je bio uporan. Kazao je da možda nismo deca tog Miloša Lišina, ali da smo svakako deca nekog Miloša Lišina iz. Očekivala sam da će Miljković da se naljuti, da će biti grub s nama. Naprotiv. Njega je sve to zabavljalo, tako mi se barem činilo. Rekao je da je on iz policije i da nas je Lišinova sekretarica prijavila. Položio je

šake na naša ramena i poveo nas do policijskih kola, parkiranih ispred bolnice.

Seli smo na zadnje sedište, a Miljković je zaključao vrata. Klima je radila, pa je u kolima bilo prijatno.

Preko radio-stanice, Miljković je javio da nas je našao i da nas dovodi u stanicu. Pogledao nas je preko retrovizora i upitao koliko imamo godina. Ispalila sam laž, ni ne razmišljajući da li je to u redu ili ne. Rekla sam da smo punoletni. Istina: bićemo punoletni za nedelju dana. Ja minut pre Stojana, iako se on uvek ponaša kao da je stariji.

Miljković nam je rekao kako ništa nismo pogrešili i da nema razloga da se plašimo. Interesovalo ga je samo šta mi radimo u. Ćutala sam, a Stojan je umesto odgovora rekao da nam je stric policajac. Stričevo ime je na Miljkovića delovalo poput *Sezame, otvori se*. Okrenuo se u sedištu i pogledao nas, pa skupio usta. Pošto nije verovao, Stojan mu je pokazao sliku s mobilnog telefona, gde smo stric, on i ja u zabavnom parku, s rumenim šećernim penama u rukama.

Miljković je uzeo mobilni i zadubio se u sliku. Nije mogao da veruje da je to naš stric - njih dvojica su zajedno bili na akademiji. Vratio je Stojanu mobilni, pa javio preko toki-vokija da nas neće dovesti u stanicu jer nema potrebe.

Odveo nas je na piće, u obližnji kafić. Razgovarali smo o stricu. Pitao nas je kako je, šta radi i da li se oženio. Ustaljena, dosadna pitanja ljudi koji imaju više od dvadeset i pet godina. Onda se uozbiljio. Nagnuo se k nama i tihim glasom nas pitao šta mi to tačno radimo u.

Pošto je Stojan objasnio koga i zašto tražimo, Miljković je zaklimao glavom, pa nas ponudio s još jednom turom. Odbili smo, pa smo odmah krenuli.

U kolima je Miljković, preko crnog monitora zakačenog za kontrolnu tablu, pronašao adrese sve trojice Lišina. Miljković je znao adresu Lišina koji je ležao u bolničkoj postelji. Preostale su dve. Na jednoj je bio pesnik, a na drugoj naš mogući tata.

Dovezli smo se do oboda grada, gde su mahom bile niske, stare kuće. Većina ih je bila oronula. Ona koja je nama bila potrebna izgledala je pristojno.

Videlo se da ljudi koji žive u njoj brinu o svom domu.

Miljkovića smo zamolili da ne ide s nama.

On je klimnuo glavom i rekao da će da nas sačeka tu, gde nas je i ostavio.

Treći Miloš Lišin bio je mnogo stariji od prve dvojice. Imao je sigurno preko šezdeset i pet godina. Sede, masne kose i kože posute staračkim pegama, teško se kretao uz pomoć štapa.

Ponudio nas je keksom i sokom. Sedeli smo u velikoj dnevnoj sobi koju su ispunjavali zvuci televizora i vonj mačaka. Prozor je bio odškrinut, a šaloni zatvoreni, tako da je bilo mračno.

Mačke su se muvale oko Stojana i mene, a Miloš Lišin je seo u fotelju, pogledao nas, pa se okrenuo televizoru, kao da nismo tu. Stojan i ja smo se gledali, širili oči i mrdali glavama, nemo se dogovarajući. Stojan je prelomio i prizvao Miloša Lišina iz televizijske kome. I njemu je kazao našu priču, a Miloš Lišin je slušao, trepćući očima uvećanim staklima naočara. Pokušala sam da nađem sličnosti. Da li su to bile i moje oči?

Najednom, Miljković se pojavio u kući. Mačke su frknule i razbežale se po ćoškovima sobe. Lišin se teško pridigao i pružio ruku da se upozna. Miljković je prošao pored njega, prišao Stojanu i meni i naredio nam da izađemo. Stojan se pobunio, ali Miljković je bio odlučniji.

U kolima nam je objasnio da je ovaj Miloš Lišin bio u zatvoru dva puta, a da mu je suđeno još pet-šest puta, samo što nije bio osuđen. Htela sam da znam zašto je robijao, ali Miljković se napravio da me nije čuo. Rekao je da je pozvao našeg strica i da nas vodi na ručak, a da stric već kreće iz. Jalovo smo se pobunili kako nije imao prava da to uradi. Prokomentarisao je kako taj monstrum sigurno nije naš otac i odvezao nas do centra grada.

Stric i Miljković su pričali duže od sat vremena, sve vreme se tapšući po ramenima i udarajući po grudima. Dogovorili su se da će ostati u kontaktu, pa da će se već na miru videti. Onda smo otišli iz.

Stric je bio besan, ali nije urlao na nas. Stao je ispred zgrade, pa se dogovorio s nama: on neće reći tati za naš izlet, a mi nećemo da prijavimo odakle

nam ime Miloš Lišin.

U stanu je bila prijatna promaja. Svi prozori su bili otvoreni, a između ragastova i vrata tata je stavio po papuču, kako ih promaja ne bi zalupila.

Tata je spavao u dnevnoj sobi, ispred upaljenog televizora. Na stočiću kraj njega bile su tri flaše piva. Bio je obučen u bokserice i raskopčanu košulju. Stojan ga je pogledao, pa otišao u sobu. Šutnuo je papuču i zalupio vratima. Tatu je to trglo, nazreo me je kroz san i krmelje, promrmljao nešto, pa se okrenuo i nastavio da spava. S ulice je dopirala dečja graja. Nebo se nećkalo između ljubičaste i narandžaste. Sve je to na mene ostavilo snažan utisak. Ne znam zašto.

Prišla sam frotiru složenom na naslonu dvoseda, rasklopila ga i pokrila tatu. Sklonila sam flaše piva, a iz frižidera uzela novo. Sela sam u stolicu kraj tate. Otvaračem sam smakla metalnu kapicu s vrha boce i popila malo. Nije mi se dopalo, pa sam odložila flašu na stočić. Ugasila sam televizor i slušala tatino teško disanje. Probala sam ponovo da popijem pivo, ali ni tad mi se nije dopalo. Prosula sam ga u sudoperu, pa izašla na terasu. Grad je bio žut. Izgledao

je kao stara fotografija.

Razmišljala sam o tom danu i svemu što se meni i Stojanu dogodilo. Koji od tri Miloša Lišina je naš otac? Loš pesnik, geometar slabog srca ili senilni prestupnik? Ili pijanac na dvosedu?

Nalaktila sam se na ogradu terase i zagledala u semafor. Automobil na raskrsnici je prošao na crveno svetlo. Sad smo svi imali svoje tajne.

O AUTORKI

Ana Miloš (1992) je rođena i živi u Beogradu.
Tu i radi, kad mora.

Dobitnica je nagrade „Miodrag Borisavljević“
(Apatin) za najbolju kratku priču 2016. godine.

Objavila je svoju prvu priču u „Rukopisima
39“, a objavljivala je i u internet časopisima: strane.
ba, eckermann.org.rs, blacksheep.rs...

Ovo joj je prva zbirka pripovedaka.
anahmilos@gmail.com

SADRŽAJ

Zabran.....	7
Pet kćeri Miloša Adamovića.....	25
Zvezda dom.....	43
Mir.....	51
Srećna banana.....	61
Modrice	75
Pesak vruć kao staklo	113
Kraj raspusta.....	133
Saopštenje žirija za dodelu nagrade „Đura Đukanov” 2019.....	147
O autorki.....	149